

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií

Barbora Hatalová

**Proměna tematické struktury hlavní
zpravodajské relace České televize**

Diplomová práce

Praha 2016

Autor práce: **Barbora Hatalová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jakub Železný**

Rok obhajoby: **2016**

Bibliografický záznam

HATALOVÁ, Barbora. Proměna tematické struktury hlavní zpravodajské relace České televize. Praha, 2016. XY s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jakub Železný.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá proměnou tematické struktury hlavní zpravodajské relace České televize, *Událostí*. Kromě změn v tematické struktuře se v základní rovině věnuje i formálním proměnám. K tomu účelu byl vybrán výzkumný vzorek, který zahrnoval vždy týden vysílání v roce 1994, 2005 a 2011. Ve třech zkoumaných obdobích bylo analyzováno celkem 27 relací, které obsahovaly 341 reportáží. Následná komparace dat odpověděla na následující otázky: Jak se změnil poměr zahraničních a domácích témat? Jak se změnil poměr hard and soft news v rámci jedné zpravodajské relace? Jaká je tematická struktura ve zkoumaných třech obdobích? Došlo k proměně tematické skladby? Jak se změnila délka Událostí? Jak se změnil počet reportáží v rámci jedné relace? Jak se změnila délka reportáží?

Abstract

This thesis deals with the transformation of the thematic structure of *Události*, the main news segment of the Czech Television. Apart from the changes in the thematic structure, it deals with formal transformations at the basic level. For the purpose of this work, a research sample, which included one week of broadcasting in 1994, 2005 and 2011, was selected. A total of 27 news segments, which contained 341 reportages, were analyzed in the three research periods. A subsequent comparison of data provided answers to the following questions: How did the ratio of foreign and domestic topics changed? How did the ratio of hard and soft news change within a single news segment? What was the thematic structure like in the three research periods? Was there a change in the thematic structure? How did the duration of the news segment *Události*

change? How did the number of reportages change within a single news segment? How did the duration of actual reportages change?

Klíčová slova

Česká televize, zpravodajství, Události, reportáž, infotainment, hard news, soft news

Keywords

Czech television, news, Události, reportage, infotainment, hard news, soft news

Rozsah práce: 122 089 znaků

Prohlášení

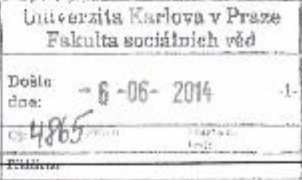
1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3. 1. 2016

Barbora Hatalová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Jakubovi Železnému, jehož přednášky byly inspirací k vzniku této práce a který mi poskytl řadu rad a doporučení ke zpracování tohoto tématu.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Barbora Hatalová	Razítko podatelny:
Matriculační ročník diplomantky/diplomanta: 2013	
E-mail diplomantky/diplomanta: barbora.hatalova@gmail.com	
Studijní obor/forma studia: Mediální studia/prezenční	
Předpokládaný název práce v češtině: Proměna tematické struktury hlavní zpravodajské relace České televize	
Předpokládaný název práce v angličtině: Transformation of the thematic structure of the main news programme of Czech Television	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) I.S 2014/2015	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Diplomová práce se bude zabývat proměnou tematické struktury hlavní zpravodajské relace České televize, Událostí. Součástí textu bude popis historického kontextu ke zkoumanému období a stručná historie vývoje televizního zpravodajství přibližně od 90. let. Kromě obsahu se práce okrajově bude věnovat také formálním proměnám. Předmětem analýzy budou vybrané zpravodajské relace z let 1994, 2005 a 2012. Důvodem výběru těchto let je fakt, že se jedná o důležité mezníky ve zpravodajství ČT. Rok 1994 znamenal především příchod komerčních kanálů na mediální trh, v květnu 2005 došlo ke spuštění zpravodajského kanálu ČT24 a v roce 2012 prošly Událostí zásadní konceptuální proměnou. Dá se předpokládat, že nejen historický kontext, střídající se osoby na postu ředitele zpravodajství, ale také tyto faktory ovlivnily strukturu zpravodajství. V takovémto rozsahu a pojetí téma prozatím zpracováno nebylo.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem práce bude srovnání proměny tematické struktury v letech 1994, 2005 a 2012. Práce se také dotkne vizuální proměny zpravodajské relace a proměny zpravodajské reportáže. Zvoleného cíle bude dosaženo především za pomoci kvantitativní obsahové analýzy. Z každého určeného roku bude vybráno období, po které budou analyzovány zpravodajské relace na základě určených kritérií. Bude sledováno především jakého tématu se reportáže týkaly, dále pak například poměr hard and soft news v rámci jedné relace a délka reportáží. Z výsledků analýz vybraných dat vyplynou odpovědi na otázky typu: Jak se změnil poměr zahraničních a domácích témat? Jak se změnil poměr hard and soft news v rámci jedné zpravodajské relace? Jak se změnila délka Událostí? Jak se změnila délka reportáží?	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): I. Úvod - charakteristika zkoumaného problému a zdůvodnění výběru tématu - popis struktury a cílů práce II. Teoretická část - vymezení pojmů zpravodajství potažmo televizní zpravodajství - typologie zpráv	

- popis teorie zpravojských hodnot
- popis teorie nastolování agendy
- popis teorie hard and soft news
- infotainment a tabloidizace zpravodajství

III. Historická část

- obecný historický přehled ke zkoumanému období

IV. Metodologická část

- podkladový materiál – vymezení analyzovaného období
- metodologie – charakteristika metody výzkumu a stanovení výzkumných otázek a hypotéz
- analýza dat a její interpretace

V. Závěr

- shrnutí výsledků výzkumu

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Výběrovým souborem pro analýzu budou hlavní zpravodajské relace na ČT vysílané v průběhu určitého období z let 1994, 2005 a 2012. Konkrétní zpravodajské relace budou vybrány na základě předem určených kritérií a to především 1) aby byly dohledatelné v archivu České televize a 2) aby se vyhnuly mimořádným událostem jako jsou například volby nebo přírodní katastrofy.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

K dosažení cílů výzkumu využiji metodu kvantitativní obsahové analýzy.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. - Kniha poskytuje základní přehled teorií, které se vztahují k popisu produkce zpráv, s faktory, které se na transformování událostí do zpráv podílejí, i s teoretickými koncepty popisujícími vliv zpravodajského žánru na společnost.

MCCOMBS, Maxwell. *Agenda setting: Nastolování agendy – masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. - Maxwell McCombs, jakožto zakladatelem teorií týkajících se konceptu agenda setting, v této knize shrnuje stovky mediálních výzkumů na toto téma a kritickým způsobem se zabývá prameny a dopadem agendy nastolované médii.

GALTUNG, Johan; RUGE, Mari Holmboe. *The structure of Foreign News*. *Journal of Peace Research*, 1965, Vol. 2, No. 1 (1965), pp. 64-91. - V této studii na základě analýzy tištěného zahraničního zpravodajství autoři dospějí ke 12 hodnotám. Jejich pojetí zpravodajských hodnot od té doby patří k nejcitovanějším.

OSVALDOVÁ, B. et al. *Zpravodajství v médiích*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2005. - Publikace obsahuje články různých autorů věnovaných fenoménu zpravodajství. Kniha se zabývá různými oblastmi zpravodajství - počínaje nejstarší žurnalistikou psanou, přes agenturní, audiovizuální, fotožurnalistiku, až po produkci tzv. nových médií. Jedna část knihy se věnuje zvláště televizní zprávě a zpravodajství.

ŠMÍD, Milan. *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002. - Kniha se v úvodu věnuje analytické studii o České televizi jako instituci, o jejím programu a zpravodajství. Zbytek knihy poté shrnuje rok po roku události doplněné o fakta o rozsahu vysílání a divácké odezvě.

REIFOVÁ, Irena - KONČELÍK, Jakub - SCHULZ, Winfried - SCHIERER, Ilse - HAGEN, Lutz. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2011. - Kniha poskytuje úvod do problematiky politické komunikace ale hlavně pro tuto práci zásadní úvod do obsahové analýzy masové mediovaných textů. První část publikace uvádí čtenáře do problematiky vztahu médií a veřejné sféry, popisující způsoby kvantitativního rozboru masové mediovaných sdělení a vyhodnocování zpravodajství. V druhé části knihy jsou prezentovány konkrétní výsledky výzkumného projektu, který zkoumal zobrazování vybrané události ve zpravodajství Českého rozhlasu.

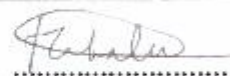
Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

JANÍČEK Jan Alexandr, *Analýza zpravodajství České televize se zaměřením na politický diskurz*, bakalářská práce, 2010/2011, Univerzita Palackého

OSTRÁ Lenka, *Proměny vizuálního sdělení ve zpravodajství ČSFL*, diplomová práce, 2011/2012, Univerzita Palackého

BRIJAROVÁ Lucie, *Proměna hlavní zpravodajské relace ČT1 v souvislosti s nástupem Petra Dvořáka do funkce ředitele média*, bakalářská práce, 2011/2012, Univerzita Palackého

Datum / Podpis studenta/ky

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Diplomantka doporučení je zpracována do těchto tezí po konzultacích: *MS ŽE*

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

ditto

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

PhDr. Železný Jakub

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUŤ V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTIŠKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD.....	3
1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	4
1.1 ZPRAVODAJSTVÍ.....	4
1.1.1 Televizní zpravodajství.....	5
1.1.2 Typy televizních zpráv.....	6
1.2 INFOTAINMENT	9
1.3 TEORIE NASTOLOVÁNÍ AGENDY	10
1.4 VÝBĚR UDÁLOSTÍ.....	12
1.4.1 KONCEPT ZPRAVODAJSKÝCH HODNOT	12
1.4.2 IDEOLOGIE VE ZPRAVODAJSTVÍ.....	15
2. ČESKÁ TELEVIZE JAKO INSTITUCE VEŘEJNÉ SLUŽBY.....	16
3. HISTORIE ČESKOSLOVENSKÉ/ČESKÉ TELEVIZE OD 90. LET	17
3.1 ZÁKONNÝ RÁMEC ČINNOSTI ČESKÉ TELEVIZE.....	18
3.2 ROK 1994 PRO ČESKOU TELEVIZI.....	19
3.3 POČÁTEK NOVÉHO TISÍCLETÍ PRO ČESKOU TELEVIZI.....	23
3.4 ROK 2005 PRO ČESKOU TELEVIZI.....	24
4. METODOLOGIE PRÁCE	28
4.1 TÉMA VÝZKUMU	28
4.2 CÍL VÝZKUMU	29
4.3 VÝBĚROVÝ SOUBOR.....	29
4.4 HYPOTÉZY A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	30
4.5 ZVOLENÁ METODA VÝZKUMU.....	33
5 ANALYTICKÁ ČÁST	34
5.1 FORMÁLNÍ STRUKTURA POŘADU UDÁLOSTÍ V ROCE 1994	35
5.2 TEMATICKÁ STRUKTURA POŘADU UDÁLOSTI V ROCE 1994	38
5.3 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ Z ROKU 1994.....	42
5.4 FORMÁLNÍ STRUKTURA POŘADU UDÁLOSTI V ROCE 2005	43
5.5 TEMATICKÁ STRUKTURA POŘADU UDÁLOSTI V ROCE 2005	45
5.6 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ Z ROKU 2005.....	49
5.7 ROK 2012 PRO ČESKOU TELEVIZI.....	50
5.8 FORMÁLNÍ STRUKTURA POŘADU UDÁLOSTÍ V ROCE 2012	53
5.9 TEMATICKÁ STRUKTURA POŘADU UDÁLOSTI V 2012.....	54
5.10 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ Z ROKU 2012	58
6. KOMPARACE ZKOUMANÝCH OBDOBÍ.....	59
ZÁVĚR	67
SUMMARY	69
POUŽITÁ LITERATURA.....	70

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Rok 1994 - délka relace a počet příspěvků.....	37
Tabulka 2: Rok 1994 - Počet kódovaných příspěvků a průměrné hodnoty stopáže.....	38
Tabulka 3: Rok 1994 - téma 1. a 2. příspěvku.....	39
Tabulka 4: Rok 1994 - Poměr domácích a zahraničních zpráv v procentech.....	41
Tabulka 5: Rok 1994 - Poměr hard and soft news v procentech.....	42
Tabulka 6: Rok 2005 - Délka relace a počet příspěvků.....	45
Tabulka 7: Rok 2005 - Počet kódovaných příspěvků a průměrné hodnoty stopáže.....	45
Tabulka 8: Rok 2005 - Téma 1. a 2. příspěvku.....	46
Tabulka 9: Rok 2005 - Poměr domácích a zahraničních zpráv v procentech.....	48
Tabulka 10: Rok 2005 - Poměr hard and soft news v procentech.....	49
Tabulka 11: Rok 2012 - délka relace a počet příspěvků.....	54
Tabulka 12: Rok 2012 - počet kódovaných příspěvků a průměrná stopáž.....	54
Tabulka 13: Rok 2012: Téma prvního a druhého příspěvku.....	55
Tabulka 14: Rok 2012 - Poměr domácích a zahraničních zpráv v procentech.....	57
Tabulka 15: 2012 - Poměr hard and soft news v procentech.....	58
Tabulka 16: Nejvyšší hodnoty podílu soft news.....	61
Tabulka 17: Poslední zpravodajská reportáž.....	62
Graf 1: Rok 1994 - Skladba tematické struktury.....	40
Graf 2: Rok 1994 - Poměr domácích a zahraničních témat.....	41
Graf 3: Rok 1994 - Poměr hard and soft news v rámci jedné relace.....	42
Graf 4: Rok 2005 – Skladba tematické struktury.....	47
Graf 5: Rok 2005 - Poměr domácích a zahraničních zpráv.....	48
Graf 6: Rok 2005 - Poměr hard and soft news v rámci jedné relace.....	49
Graf 7: 2012 - Skladba tematické struktury.....	56
Graf 8: Rok 2012 - poměr domácích a zahraničních zpráv v rámci jedné relace.....	56
Graf 9: 2012 - Poměr hard and soft news v rámci jedné relace.....	57
Graf 10: Srovnání procentuálního zastoupení domácích a zahraničních témat.....	60
Graf 11: Srovnání procentuálního zastoupení hard and soft news.....	61
Graf 12: Srovnání tématu první a druhé zprávy relace.....	62
Graf 13: Rok 1994 - tematická struktura.....	63
Graf 14: Rok 2005 - tematická struktura.....	63
Graf 15: Rok 2012 - tematická struktura.....	64
Graf 16: Průměrná stopáž zpravodajské relace.....	65
Graf 17: Průměrný počet příspěvků v jedné relaci.....	65
Graf 18: Průměrná stopáž příspěvku.....	66
Obrázek 1 - Zpravodajské hodnoty podle Westerstahla a kol.	15

Úvod

V dnešní době je člověk zasycen zprávami. Má je neustále ve stravitelné formě k dispozici na internetu, který má díky chytrým telefonům stále u sebe. Během chvíle ví, co se kolem něj děje a v případě zájmu si lehce dohledá další informace. Takového člověka je velmi náročné zasáhnout zprávami v televizi. Ty pro něj musí mít nějakou přidanou hodnotu, nějaký zážitek. Ten můžeme v divákovi probudit například umožněním proniknutí do děje na základě živých vstupů, prezentací atraktivních obrazů ze země, kde nebyl, nebo vtažením do nejrůznějších událostí od jednání Poslanecké sněmovny po demonstrace či inauguraci prezidenta.¹ Profil diváka, se tedy od 80. /90. let 20. století, kdy si vystačil s informací, že se „něco stalo“ dramaticky změnil. Tomu se musel přirozeně přizpůsobit nejenom formát zpravodajství, ale pravděpodobně i jeho tematická struktura. A přesně to je předmětem zkoumání této diplomové práce.

Proměna bude sledována na vybraném vzorku reportáží hlavní zpravodajské relace veřejnoprávní televize, *Událostech*. Zajímavé to bude především z toho důvodu, že v roce 2011 prošly *Události* největší konceptuální proměnou za jejich do té doby čtrnáctileté existence. Aby bylo možné sledovat změnu ve větším časovém horizontu, byla vybrána další dvě období. Vždy se jednalo o důležité historické mezníky v historii českého zpravodajství – rok 1994, kdy na český mediální trh přichází první komerční televize a rok 2005, kdy je spuštěn zpravodajský kanál ČT24. Cílem práce je srovnat proměny tematické struktury ve zmíněných letech, přičemž se práce také nabídne obraz formální proměny. V souvislosti s tímto cílem byla definována řada výzkumných otázek a hypotéz, které jsou podrobně rozebrány v metodologické části práce. Odpovědi na ně vyplynou z výsledků zkoumání vybraného vzorku relací na základě kvantitativní analýzy.

Základní zdroj, o který se práce opírá, jsou vybrané reportáže z archivu vysílání České televize. Vzhledem k tomu, že neexistuje dostatek podrobné historické literatury k danému období, bude práce pracovat s Ročenkou České televize, Výročními zprávami

¹ MOTAL, Jan. *NOVÉ TRENDY V MÉDIÍCH II: Rozhlas a televize* [online]. 1.vyd. Brno: Masarykova Univerzita, 2012, 172-173. [cit. 2016-01-03]. ISBN 978-80-210-5826-2. Dostupné z: <http://www.munimedia.cz/book/2/pdf.pdf>

o činnosti a hospodaření a informace na webu České televize. Teoretická část bude podložena odpovídající českou i zahraniční literaturou.

1. Teoretická východiska

V této části se práce bude věnovat teoretickým východiskům relevantním pro následný výzkum. Osvětlí základní termíny, se kterými bude dále pracovat.

1.1 Zpravodajství

Zpravování o významných událostech patří k nejstarším projevům společenského života. Od doby, kdy byl nosičem zpráv posel, prošel tento specifický mediální žánr rozsáhlým vývojem a dnes je zpravodajství považováno za svébytný typ novinářské práce, který se těší výsadnímu postavení. Objektivní a nezávislé zpravodajství je považováno za nezbytné pro fungování demokratického zřízení státu. Zpravodajství, jakožto sociální instituce plní ve společnosti důležité funkce. Kromě primární funkce informovat také udržuje kontinuitu existence společnosti, vytváří společenský konsenzus a má funkci korelační, tedy dávání událostí do souvislostí.²

“Žurnalistické zpravodajství stojí na faktech a událostech, které vyhledává, shromažďuje, třídí, selektuje, interpretuje a předává prostřednictvím médií recipientům.”³ Informace, které zprostředkovává příjemcům, by měly být rozmanité a relevantní v té které společnosti. Osvaldová dále uvádí, že “událost má větší šanci stát se součástí zpravodajství, pokud respektuje s organizačními a kulturními kritérii dané společnosti, probíhá v aktuálním a krátkém časovém intervalu a kopíruje periodicitu médií, je jasná a jednoznačná, tím pádem pro autora dobře uchopitelná a pro publikum na první kontakt srozumitelná, je intenzivní, výjimečná nebo nečekaná...”⁴ Na vztah zprávy a společnosti se zaměřoval již Walter Lippman, který tvrdil, že zpráva přímo nezrcadlí společenské podmínky, nicméně je něčím, co se nám vnucuje. Pro to, aby získala naši pozornost, musí být nápadná a mít vhodnou formu pro plánované a rutinní

² TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 9-10. ISBN 80-736-7096-8.

³ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 21. ISBN 8024602482.

⁴ OSVALDOVÁ, ref. 2, s. 22

zahrnutí do zpravodajské výpovědi.⁵ Časovostí zpráv se zabýval také Robert Park ve své práci *News as a Form of Knowledge: A Chapter in the Sociology of Knowledge*, kde došel k závěru, že zpravodajství je komoditou velmi rychle podléhající zkáze. Z té podstaty referuje o nedávných či periodicky se opakujících událostech. Kromě toho, že je zpravodajství pomíjivé, také hovoří o další z jeho charakteristik, a to o jeho nesystematičnosti, protože se zaobírá jednotlivými událostmi, které spolu nemusí souviset.⁶

1.1.1 Televizní zpravodajství

Televizní zpravodajství se vyznačuje tím, že se skládá z obrazové a zvukové složky. Vzájemný vztah pohyblivých obrazů, zvuků a mluveného slova rozhoduje o způsobu prezentace a pochopení předávané informace. Obrazovou složku tohoto žánru zastupuje fotografie, film, video, digitální formy obrazového signálu a přímý přenos. Zvuková složka je v televizní zprávě reprezentována především mluveným slovem, což může být ve formě čteného textu v podobě komentáře, synchronní výpovědi jako monologu nebo dialogu v rozhovoru, ale také reálnými zvuky z natáčeného prostředí či hudbou nebo tichem. Důležitou roli hrají nonverbální prvky, které mohou být rozhodující při interpretaci sdělení. Jedná se například o gesta, dikci, tón projevu, mimiku, pohledy očí a pohyby těla.⁷

Existuje mnoho formátů televizního zpravodajství, přičemž mezi nejfrekventovanější patří krátké zpravodajské pořady a hlavní zpravodajské relace. Dle Martina Lokšíka hlavní zpravodajské relace „...zařazované zpravidla na začátku večerního programového bloku přináší souhrnný obrazový přehled o domácích a zahraničních událostech z celého dne. Skládají se z původních obrazových zpravodajských příspěvků, přejatých agenturních audiovizuálních materiálů z výměnné sítě, telefonátů a předtočených nebo přímých vstupů zahraničních zpravodajů a reportérů z místa události, které jsou uváděny a doprovázeny živým slovem moderátorů ze zpravodajského studia. Mají ustálenou formální a grafickou podobu, jednotné

⁵ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002,c1999, s. 299. ISBN 80-717-8714-0.

⁶ PARK, Robert E. *News as a Form of Knowledge: A Chapter in the Sociology of Knowledge*. *American Journal of Sociology* [online]. University of Chicago Press, 1940, 45(5): 676-686 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2770043>.

⁷ LOKŠÍK, Martin. *Televizní zpráva a televizní zpravodajství*. In: OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 73-74. ISBN 80-246-0248-2.

*barevné pojetí dekorace i hudebně vizuálního řešení hlavní znělky, předělů, upoutávek, titulků /headlines/ a dalších efektů, při nichž je využito přednostní počítačové grafiky.*⁸

1.1.2 Typy televizních zpráv

Televizní zpráva je základní stavební jednotkou televizního zpravodajství. Má informativně poznávací funkci a v televizi může mít tři hlavní podoby: čtená zpráva, obrazová zpráva (tzv. šot) a kombinovaná zpráva. Šot, jakožto základní žánr audiovizuální žurnalistiky je převzatý hned v počátcích vzniku televize z kinematografie a je současně jeho časově nejkratším a základním žánrem.⁹ Čtená zpráva je z výše zmíněných podob zprávy historicky nejstarší. V počátcích televizního zpravodajství tvořila základ zpravodajských pořadů, s rozvojem mobilních videotechnik se její používání omezilo na minimum.

Obrazová zpráva je stručným obrazovým záznamem události, typicky bez původního zvuku, který je nahrazen textem komentáře, bez kterého by neměla plnou výpovědní hodnotu. Obvykle nebývá delší než 30 sekund a zpravuje o méně důležitých událostech. Vyskytuje se zpravidla ve zpravodajských blocích, jejichž předěly mohou být pro větší dynamičnost doplněny o hudebně grafický doprovod v podobě znělky. Nejvíce používaným druhem je kombinovaná zpráva, která disponuje kompoziční strukturou obrácené pyramidy a je typická pro zpravování o ekonomických a politických událostech. Převažují u ní informace a údaje často doplněné o komentáře či výpovědi kompetentních osob nad obrazovým materiálem, který má spíše ilustrační funkci. Jádro sdělení obvykle shrne v čele zprávy moderátor ze studia, na což navazuje obsah, který sdělený detailně rozvede a doplní obrazovými informacemi. Nejdokonalejší žánrovou formou televizního zpravodajství je zpráva reportážní, v televizní praxi nazývaná zkráceně jako reportáž. Tato forma nejefektivněji využívá možností audiovizuálního jazyka. Dramatickou prezentaci faktů podtrhuje osobní svědectví redaktora a objevný styl kamery, který divákovi nabídne nejenom bezprostřední zachycení atmosféry prostředí, ale také zajímavé obrazové detaily. Struktura reportáže je obvykle rozčleněná na tři části (pokud nepočítáme uvedení ve studiu). Úvod, který by měl diváka vtáhnout do děje zprávy, může obsahovat například

⁸ LOKŠÍK, Martin. Televizní zpráva a televizní zpravodajství. In: OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 79-80. ISBN 80-246-0248-2.

⁹ OSVALDOVÁ, Barbora a HALADA Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Druhé, doplněné vydání. Praha: Libri, 2002, s. 216. ISBN 80-7277-108-6.

emociálně silou výpověď svědka či zajímavý úryvek akce. Střední část poté seznamuje diváka s nejpodstatnějšími fakty, může také dojít k vysvětlení okolností či doplnění kontextu události například výpovědí svědků či relevantních odborníků. Závěrem zprávy by mělo být vyvrcholení, kde dojde k shrnutí události a případnému nastínění dalšího vývoje. Posledním typem, který Martin Lokšík¹⁰ zmiňuje je televizní zpravodajský rozhovor, což zahrnuje všechny audiovizuální formy, které se realizují metodou otázek a odpovědí. V televizním zpravodajství ho můžeme vidět ve formě studiového rozhovoru, vyjádření odborníka nebo jiné kompetentní osoby v synchronu na kameru, oslovování kolemjdoucích na kameru či živý vstup redaktora do vysílání, kde dialog probíhá mezi moderátorem ve studiu a redaktorem na místě dění.¹¹

Televizní zpráva může být uspořádaná do různých kompozic. V současné době nejčastěji používaná struktura je logická/významová, pro kterou je charakteristické dvoustupňový systém čela a těla zprávy, který se často znázorňuje obrácenou pyramidou. Čelo zprávy reprezentuje slovo moderátora, který diváka uvede do jádra zprávy sdělením všech podstatných faktů. Obrazová část poté slouží jako doplněk, který může být i sám o sobě informačně neautonomní. Televizní zpráva ale může mít i jinou kompozici. Další z kompozic je struktura dynamická/akcentující, kdy je v úvodu zmíněn zajímavý moment události, v extrémní formě může mít následující zpráva senzační nebo bulvární charakter. Největší míru autonomie obrazové zprávy poskytuje kruhová kompozice, kdy je zpráva vystavěna v uzavřeném dramatickém oblouku s konturami expozice, vlastním jádrem a vyvrcholením. Taková zpráva je poté rovnocenná úvodu moderátora. Posledním typem je chronologické kompozice, která byla hojně využívána v počátcích televizního zpravodajství, kdy se zprávy natáčely filmovou technologií. V dnešní době se využívá ve sportovním zpravodajství, kde je zachována přesná časová posloupnost vývoje hry.¹²

Pro tuto práci je však stěžejní typologie dle tematického zaměření událostí. Tomáš Trampota ve své knize *Zpravodajství* jako příklad pro základní tematické členění

¹⁰ LOKŠÍK, Martin. Televizní zpráva a televizní zpravodajství. In: OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 81-86. ISBN 80-246-0248-2.

¹¹ LOKŠÍK, Martin. Televizní zpráva a televizní zpravodajství. In: OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 85-86. ISBN 80-246-0248-2.

¹² LOKŠÍK, Martin. Televizní zpráva a televizní zpravodajství. In: OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 81-83. ISBN 80-246-0248-2.

uvádí obecnou typologii Johna Hartleyho, který specifikuje tyto základní tematické typy zpráv:

- a) politické události
- b) ekonomické události
- c) zahraniční události
- d) domácí události
- e) příležitostné události
- f) sport.¹³

S dalším možným dělením zpráv přišla Gay Tuchmanová v roce 1978, když zprávy rozdělila na *hard* (*horké novinky*), *soft* (*doplňující informace*), *spot* (*bezprostřední zprávy*), *developing* (*vyvíjející se zprávy*) a *continuing* (*průběžné zprávy*). Hard news, definuje jako zprávy, o kterých je nutné okamžitě informovat. Jsou to často zprávy, které pojednávají o záležitostech vlády a legislativních orgánů, o nehodách či vraždách, bankovních přeapadeních atp. Oproti tomu soft news, neboli „doplňující informace“ mají za předmět zájmu jednotlivé příběhy běžných lidí. Dotázaný novinář v práci Tuchmanové uvádí příklady zpráv o osamělé medvědici, o člověku, který si na měsíci pronajal billboard, aby skrz něj poblahopřál rodičům k výročí nebo o laskavém řidiči autobusu. Rozdíl mezi soft a hard news na základě výpovědí novinářů sumarizuje, že hard news jsou zprávy důležité, zatímco soft news jsou zprávy zajímavé. Zároveň ale dodává, že je velmi složité, ne-li nemožné, takto jednoduše klasifikovat, jestli jsou zprávy důležité nebo zajímavé, protože mohou obsahovou prvky obou typů. Spot news, neboli bezprostřední zprávy jsou dle ní novináři vnímány jako jakási subkategorie hard news. Jsou to zprávy, o které se v celé šíři informuje a nepředpokládá se, že budou novináři dostávat další informace, které by pozměnily její vyznění. Jsou to zprávy, které jsou neočekávané a musejí být rychle zpracovány. Oproti tomu developing news, neboli „vyvíjející se zprávy“, které jsou taktéž vnímané jako subkategorie hard news, jsou založené na inovaci na základě postupně získávaných informací. Týkající se často naléhavých událostí jako například nehoda letadla. I přes to, že je to neočekávaná událost, tak obsahuje řadu překážek k získání informací. Fakta musí být tedy doplňovány postupně, jakmile se novináři dozvědí další informace. V případě posledních dvou typů zpráv hraje klíčovou roli

¹³ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 29-30. ISBN 80-736-7096-8.

technologie a její limity. Posledním typem jsou continuing news, neboli průběžné zprávy, které popisuje jako sérii příběhů vztahující se k určité události po určité časovou periodu jejího výskytu. Jako typický příklad uvádí legislativní proces návrhu zákona.¹⁴

1.2 Infotainment

Po roce 1994, kdy na mediální pole České televizi vstupuje první opravdový konkurent, vzniká konkurenční prostředí, které nutí programy bojovat o diváckou přízeň. Dle Tomáše Trampoty¹⁵ lze mezi mediálními profesionály stále častěji zaznamenávat představu, že hlavní funkcí novinařiny je přitáhnout pozornost příjemců a udržet si ji, což je ryze ekonomizující pohled.

Jedním z možných nástrojů ztraktivňování zpravodajství je podávání informací zábavnou formou, což může vést k bulvarizaci. Jedním z nejobávanějších důsledků bulvarizace mediálních obsahů je depolitizace. *„Bulvarizací a odpolitizováním obsahů se média zbavují jedné z nejdůležitějších funkcí v demokratické společnosti – být protipólem politické moci, ale také moci ekonomické. Tím se také (...) vytráčí deliberativní prostor sloužící k utváření společenského konsensu o zásadních politických a jiných tématech.*¹⁶ To, jestli k tomuto trendu v průběhu zkoumaného období docházelo, bude zkoumat praktická část práce.

Bulvární styl informací plní ve společnosti určité sociální funkce: a) Seznamuje lidi, kteří sami příliš nevyhledávají informace s nejdůležitějšími politickými problémy v přiměřeně zjednodušené formě, b) přináší bezplatný právní servis a sociální servis pro chudší vrstvy společnosti, c) stimuluje kult úspěšnosti, d) kanalizuje neukojenou

¹⁴ TUCHMAN, Gaye. *Making news: a study in the construction of reality*. New York: Free Press, 1978, xi, p. 47-57 ISBN 0029329302.

¹⁵ TRAMPOTA, Tomáš. O důsledcích bulvarizace, depolitizace a ekonomizace médií. In: MARTIN, Foret a Pavel JURÁŠ (ed.). *Aktuální otázky médií, kultury a komunikace*. 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě UP, 2013, s. 45. ISBN 978-80-244-3553-4.

¹⁶ TRAMPOTA, Tomáš. O důsledcích bulvarizace, depolitizace a ekonomizace médií. In: MARTIN, Foret a Pavel JURÁŠ (ed.). *Aktuální otázky médií, kultury a komunikace*. 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě UP, 2013, s. 43. ISBN 978-80-244-3553-4.

potřebu po krvi a sexu u některých skupin obyvatelstva a za e) mívá nejlépe zpracované sportovní rubriky.¹⁷

Pojem infotainment úzce souvisí s teorií hard and soft news. Irena Reifová ho popisuje jako „...*pojmem vztahující se k hodnocení mediovaných sdělení. Označuje využívání prvků zábavy ve zpravodajství, např. nejrůznějších aranžovaných či hereckých projevů v televizním zpravodajství (subjektivní kamera, pohyb reportéra, činnost ilustrující téma zprávy, animace apod.)*“.¹⁸

Dle Neila Postmana je zábava zastřešující ideologií veškeré televizní komunikace. Nezáleží na předmětu zobrazení ani na úhlu pohledu, protože existuje předpoklad, že to celé nám má přinášet zábavu a potěšení. Vše, co ke zpravodajské relaci patří, diváka utvrzuje, že „zprávy“ nemusíme brát vážně, ale jako zábavu. Utvvrzuje nás v tom líbivý vzhled a přátelský výraz moderátorů, jejich občasné vtípkování, dramatická hudba, která otvírá a uzavírá zpravodajskou relaci, dynamický obrazový materiál atp. To vše v nás implikuje pocit, že to, co jsme právě viděli, není důvodem k pláči a že zprávy jsou žánrem sloužící k zábavě, nikoli ke vzdělání, reflexi či katarzi. Vychází to již z jejich podoby, která je primárně určená k tomu, aby se na ně divák díval, ne četl ani poslouchal. Postman svůj kritický pohled na současnou podobu zpravodajství uzavírá tím, že za tím nestojí žádné spiknutí, ani nedostatečná inteligence tvůrců, nicméně fakt, že se tvůrci nemohou příliš odchylovat od obecného směru, kterým se médium ubírá a že „dobrá“ televize má jen velmi málo společného s definicí kvality výkladu, ale naopak mnoho společného s podstatou obrazového vjemu.¹⁹

1.3 Teorie nastolování agendy

Nastolování témat neboli agenda setting je teoretický koncept, který popisuje jeden z dlouhodobých účinků zpráv v médiích. Za otce myšlenky je považován Walter Lippmann, který v roce 1922 v díle *Public Opinion* v úvodní kapitole shrnul základní myšlenky nastolování agendy: „... *zpravodajská média, naše okna do širého světa ležící mimo naši bezprostřední zkušenost, určují naši kognitivní mapu světa.*“²⁰ Tomáš

¹⁷ HVÍŽDALA, Karel. *Mardata: vzpoury v žurnalistice : dějiny rozhovoru a další texty o médiích 2006-2011*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, s. 80. ISBN 978-80-7367-851-7.

¹⁸ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s.88, ISBN 80-7178-926-7.

¹⁹ POSTMAN, Neil. *Ubavit se k smrti: veřejná komunikace ve věku zábavy*. 2., opr. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010, s.105-106, ISBN 978-80-204-2206-4.

²⁰ MCCOMBS, Maxwell E.

Trampota ve své knize *Zpravodajství* uvádí, že „představa o nastolování témat vychází z myšlenky, že tím, že média vybírají a zařazují do svých obsahů některá témata a jiná opomíjejí, určují, co budou čtenáři/diváci/posluchači vnímat jako důležité.“²¹ Znamená to tedy, že se občané ve veřejné agendě zabývají těmi tématy, která jsou součástí zprostředkované skutečnosti, neboli realitou, kterou vytvořily zprávy novinářů. Klíčovou roli při tomto procesu mají editoři a vedoucí zpravodajství, kteří výběrem zpráv ovlivňují, jaká témata vnímáme jako nejdůležitější. Jinými slovy, schopnosti zpravodajských médií nastolovat agendu přisuzujeme schopnost ovlivňovat významnost témat ve veřejné agendě.²²

Otcí konceptu jsou američtí mediologové Donald Shaw a Maxwell McCombs, kteří provedli výzkum role masových médií na 100 nerozhodnutých voličích před prezidentskými volbami v roce 1968. Studie se jmenovala Chapel Hill Study podle města, kde byl výzkum proveden. Výsledky studie prezentovali v roce 1972 v článku *The agenda-setting function of the mass media*, kde potvrzovali hypotézu, že zatímco mají masová média malý vliv na ovlivnění směru či intenzity postojů voličů, dá se předpokládat, že masová média nastavují agendu v každé politické kampani zdůrazňováním určitých postojů k politickým otázkám.²³ Výsledky výzkumu potvrdily tezi, že voliči mají sklon považovat za důležitá takové témata, která za důležitá považují média.

Zatímco studie Chapel Hill zkoumala pouze novinové články, o čtyři roky později se Charlotte Study mimo jiné zaměřila na informační zdroje a došlo ke srovnání vlivu novinového a televizního zpravodajství. McCombs v obecné rovině uvádí, že „přibližně v polovině případů není žádný znatelný rozdíl rolí novinových a televizních zpráv při nastolování agendy. Ve druhé polovině případů se zdá, že noviny mají převahu v poměru dvě ku jedné.“²⁴ Závěr Charlotte Study byl takový, že zatímco

Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 27-28. ISBN 978-80-7367-591-2.

²¹ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 112-113. ISBN 80-736-7096-8.

²² MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 25-26. ISBN 978-80-7367-591-2.

²³ MCCOMBS, Maxwell a Donald SHAW. The Agenda-setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*[online]. Oxford University Press, 1972, 36(2): s.177 [cit. 2015-11-07]. ISSN 0033362X. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2747787>

²⁴ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, s. 85. ISBN 978-80-7367-591-2.

hlavním zpravodajským zdrojem bylo televizní zpravodajství, tak ale na utváření osobní agendy mají větší vliv tištěná média. Současně bylo ze studie zřejmé, že jednotlivá média vykazují různý vliv na voliče.²⁵

1.4 Výběr událostí

Výběr událostí do zpravodajství ovlivňuje celá řada faktorů. V následující části práce budou zmíněny některé teorie, které ovlivňují výběr zpráv a tím přímo určují tematickou strukturu jednotlivých zpravodajských relací.

1.4.1 Koncept zpravodajských hodnot

Koncept zpravodajských hodnot označuje vlastnosti, kterými musí událost disponovat, aby se stala zprávou. Autoři tohoto konceptu jsou Mari Rugeová a Johann Galtung, kteří jako první na toto téma provedli v 60. letech 20. století empirický výzkum. Na základě analýzy určili dvanáct hodnot, u kterých se uplatňuje zaprvé princip selekce, tedy že čím více hodnot zpráva naplňuje, tím větší má možnost se stát zprávou. Zadruhé princip deformace, tedy že hodnoty, na základě kterých byla událost vybrána, jsou při zpracování zdůrazňovány. Zpravodajské hodnoty, ke kterým na základě výše zmíněného výzkumu dospěli, se vztahují k faktorům organizačním, žánrovým a sociokulturním a jsou následující: frekvence, práh pozornosti, jednoznačnost, význam, souznění, překvapení, kontinuita, variace, vztah k elitním národům, vztah k elitním osobám, personalizace a negativita.²⁶ Tyto hodnoty později přejala a redefinovala Jackie Harrison v publikaci *News* v roce 2006:

Dopad – Informace má dopad, pokud zasáhne velké množství lidí anebo u menšího počtu vyvolá silné emoce. Může se jednat například o zprávu o změně úrokových sazeb v případě prvním, stejně tak o znásilnění mladé dívky v případě druhém.

Aktuálnost – Televizní stanice, které nabízí divákům zprávy, jsou velmi soutěživé a snaží se přijít s aktuální zprávou dřív, než konkurence. Nejnovější zprávy jsou pro zpravodajství velice důležitým kritériem, už jen proto, že se nejaktuálnější zprávy mohou k publiku dostat velmi rychle díky celodenním zpravodajským relacím.

Rozsah – Rozsah, neboli velikost příběhu, přímo úměrně ovlivňuje jeho dopad. Například zemětřesení na Haiti v roce 2010, které zabilo více než 250 000 lidí, je

²⁵ ŠKODOVÁ, Markéta (ed.) a Jan ČERVENKA. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 17-19. ISBN 978-80-7330-151-4.

²⁶ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 25-26. ISBN 80-736-7096-8.

zpravodajský příběh s velkým rozsahem. Naopak vyhození z práce manažera lokálního fotbalového klubu je příběh s malým rozsahem.

Jednoznačnost – Jednoznačnost příběhu je důležitým faktorem pro editory zpráv, kteří mají rádi jasné příběhy, protože jsou pro publikum v televizních zprávách lépe pochopitelné. Složitější příběhy bývají zjednodušeny, aby byly jasné, jednoznačné a nemátly publikum.

Blízkost – Diváci rádi slyší zprávy o událostech nebo lidech, které jsou jim geograficky blízké. Například nehoda letadla v zahraničí, ve kterém byli lidé z domovské země, bude mít větší váhu než zpráva o nehodě letadla, kde nebyl nikdo z vlastní země.

Vztah – Jedná se o subtilnější zpravodajskou hodnotu, která označuje divákovo očekávání, o čem by měly zprávy vypovídat. Úzce se váže se na kulturní hodnoty, dle kterých si diváci vybírají korespondující zpravodajské zdroje. Například guideline BBC je nastavena tak, že ve zpravování nabízí publiku inteligentní a zasvěcený přístup, aby mu umožnili utvořit si vlastní názor.

Překvapivost nebo jedinečnost – O tom, zdali jsou události vhodné do zpráv, často rozhoduje, jestli jsou neočekávané anebo vzácné. Pro zpravodajství je ideální, pokud událost disponuje oběma vlastnostmi. Například kometa, která byla spatřena, jak přelétá nad oblohou, nebo objevení hromady mincí z antického Říma jsou události, ke kterým nedochází příliš často.

Kontinuita – Zpráva, která jednou náleží do zpráv, bude zprávou, dokud nebude vyřešena. Jinými slovy jde o pokračující příběh, který se opakovaně objevuje v mnoha televizních zprávách. Může se jednat například o boj proti terorismu, který má mnoho forem od vládních zákonů schvalovaných v parlamentu až po dlouhé fronty na letišti způsobené zvýšenou bezpečností kontrolou, nebo o hledání ztraceného dítěte. Příběhy, pro které neexistuje žádné finální řešení, mají tendenci se do zpráv vracet.

Skladba – Obecná potřeba, aby zprávy byly různorodé a vyvážené ovlivňuje výběr editorů. Ve chvíli, kdy mají většinu zpráv z domova, jsou nuceni zařadit i méně zajímavou zprávu ze zahraničí. Stejně tak se přidá příběh ze sportu či o celebritách, pokud je zbytek zpráv pochmurně laděný.

Negativita – Existuje tendence do zpráv vybírat více negativních, nežli pozitivních zpráv. Vražda, sebevražedný atentát či jiné události, které referují o smrti, vždy dostávají přednost před pozitivními zprávami typu královské oslavy či informací, že někdo přeplaval Atlantik.

Předvídatelnost – Zpravodajské příběhy mohou vzniknout na základě událostí, které lze předvídat, jako například významná výročí. V praxi je také běžné, že organizace posílají do příslušných zpravodajských institucí tiskové zprávy, kterými je informují o něčem, co odesílatelé považují za vhodné k uveřejnění ve zprávách. Může se jednat o uvedení nového léku, o závěry významného výzkumu či třeba informování o vítězi nějaké ceny. Zde tým zpravodajství o události ví předem, a proto může vyslat reportéra, který následně podá zprávu.

Osobnosti anebo členové elity – Jsou těmi, kteří jsou velmi často předmětem zpravodajských příběhů. Diváky zajímají mocní lidé, kteří je ovlivňují. Zprávy budou vždy přinášet informace o tom, co dělají anebo říkají političtí vůdci, hlavy velkých organizací nebo jiných mezinárodních osobností. Stejně tak to platí o elitních národech, jako jsou Spojené státy americké či Velká Británie. Některé kanály víc než ostatní zařazují do zpráv poslední aktivity celebrit, hvězd ze seriálů či popových zpěváků. Jedná se o trend, který můžeme v médiích pozorovat od 21. století.²⁷

Mezi hlavní teoretiky zpravodajských hodnot se také řadí švédská dvojice autorů Jörgen Westerståhl a Folke Johansson, kteří v roce 1994 publikovali svojí studii *Foreign News: News Values and Ideologies*, kde na základě analýzy zahraničního zpravodajství vymezují tři základní typy, a to důležitost, blízkost a drama. První hodnotu určuje charakteristika národa, druhou vztahy zainteresovaných národů. Důležitost je absolutní hodnotou a lze ji měřit na základě indexu tvořící velikost populace, hrubý národní produkt a výdaje na vojenské zbrojení. Naopak blízkost je hodnotou relativní a má tři dimenze: geografickou, obchodní a kulturní. Kromě výše zmíněných třech základních hodnot jejich teorie obsahuje další dvě, a to přístup a ideologii. Přístup může mít dle autorů pozitivní i negativní dopad a reprezentuje spíše jakési technické možnosti přístupu k informacím. Ideologii zase pojímají jako podporu národních zájmů. Na jejich modelu (viz obr. 1) je ideologie umístěna uprostřed a její tečkované ohraničení kolem tří hodnot značí, že ideologie může ovlivňovat tyto přilehlé hodnoty.²⁸

²⁷ ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012, s. 113-115. ISBN 978-80-7331-246-6.

²⁸ WESTERSTAHL, Jörgen a JOHANSSON, Folke. *Foreign News: News Values and Ideologies*. *European Journal of Communication* [online]. 1994, 9(1): 71-89 [cit. 2015-11-28]. DOI: 10.1177/0267323194009001004. ISSN 0267-3231. Dostupné z: <http://ejc.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0267323194009001004>

To, co lze vnímat jako zprávu, je determinováno historicky, kulturně a v závislosti na politice konkrétního média. Například bulvární média mají větší sklon vybírat do svých zpravodajských relací negativní události a události spojené s elitními osobami, přičemž elitními osobami často myslí hvězdy showbyznysu, u kterých se zejména zaměřují na informace z jejich soukromého života. S oblibou také zařazují personifikované události, kde určité společenské téma prezentují na příběhu jedné konkrétní osoby, například problematiku zvýšení nezaměstnanosti v ČR prezentují jako příběh jednoho nezaměstnaného občana.²⁹

Obrázek 1 - Zpravodajské hodnoty podle Westerstahla a kol.

Zdroj: Westerstahl a Johansson, 1994, s. 73

1.4.2 Ideologie ve zpravodajství

S výběrem zpráv jsou neodmyslitelně spjaty také ideologické faktory. Zpravodajské výstupy s sebou nesou zakotvené představy o ideální podobě společnosti, které lze označit jako ideologii. Ideologie je jakási soustava idejí a představ, která v případě zpravodajství může obsáhnout nejenom artikulované názory, ale také třeba to, jací aktéři a jaká témata jsou důležitá.

Aby byla ideologie úspěšná, musí vysvětlit svět - z hlediska těch, kteří tvoří špičku hierarchie, těm, kteří jsou v této hierarchii pod nimi, poněvadž oni budou mít nejspíše potíže s případnou nerovností a nespravedlností. Pakliže by toto selhalo, víme

²⁹ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 28. ISBN 80-736-7096-8.

již z historické zkušenosti, že hrozí propuknutí revoluce a nahrazení ideologií novou. Optikou kritické teorie tedy dominantní skupiny využívají ideologie jako prostředek k zajištění a uchránění privilegovaného postavení. To samozřejmě platí v moderní liberální demokracii, kde je jakékoli vojenské vynucování souhlasu nepřijatelné. Média tedy mohou být využívána k rozšiřování ideologie ve prospěch skupin, kterým jsou odpovědné a jejichž názory hlásají. „*Ve skutečnosti je to považováno za jednu z hlavních funkcí žurnalistiky v liberální demokracii. Média slouží jako komunikační kanál hlásající již existující ideologický a hodnotový systém, tedy kulturní konsenzus převažující v daném čase v dané společnosti.*“³⁰ Pracovníci ve sdělovacích prostředích se dle McNaira postupně přiklánějí k souboru hodnot, které jsou součástí jejich výstupů a které následně limitují jejich vidění světa, což samozřejmě přímo ovlivňuje popis událostí, které se v něm odehrávají. Jinými slovy, hodnoty a ideje formují jejich interpretační rámec, neboli způsob, kterým nahlížíjí a interpretují události. Ideologie je obsažena v žurnalistice jako část prostředí, ve kterém vzniká.³¹

2. Česká televize jako instituce veřejné služby

Koncept vysílání veřejné služby je předmětem nekonečných diskusí. Oblasti střetu názorů jsou především kolem otázky financování, regulace či její prospěšnosti. Rozvinuté země mají v nějaké míře televizi veřejné služby financovanou formou licenčních poplatků a částečně příjmy z reklamy. Páteří vysílání veřejné služby je zpravodajství. Drží se zásad vyváženosti, nestrannosti a srozumitelnosti. Mělo by napomáhat občanům, aby byli lépe informováni o společnosti a jejich vlastních komunitách.³²

Česká televize jako instituce veřejné služby vznikla v důsledku politických změn, které v Československu probíhaly po listopadu roku 1989. V listopadu 1991 ustavila Česká národní rada zákony č. 483/1991 Sb. a 484/1991 Sb., na základě kterých byl Český rozhlas a Česká televize definovány jako právnické osoby, které poskytují službu veřejnosti tvorbou a vysíláním programů. Veřejnoprávní koncept vysílání neměl

³⁰ MCNAIR, Brian. *Sociologie žurnalistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 29. Sociální vědy. ISBN 8071788406.

³¹ MCNAIR, Brian. *Sociologie žurnalistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, s. 29-31. Sociální vědy. ISBN 8071788406.

³² ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012, s. 30-33. ISBN 978-80-7331-246-6.

v České republice možnost navázat na dlouholetou domácí tradici. Byl to koncept převzatý se zahraničních demokratických politických systémů. Ze zahraničních vzorů pro termín veřejnoprávní bylo nejbližší Německo, kde jsou vysílací organizace označovány jako *öffentlich-rechtliche Anstalten*, tedy instituce veřejného práva.

V anglosaské oblasti se nehovoří o veřejnoprávních institucích, ale používá se označení organizace veřejné služby, BBC se označuje jako *public service broadcaster*. Ve Francii používají označení *le secteur public* - organizace veřejného sektoru. V České republice se nejčastěji používá z Německa přejaté označení veřejnoprávní, což označuje právní formu organizace, nikoli náplň její činnosti, pro kterou by bylo přesnější označení jako veřejné služby. Z počátku tedy pro tento nový systém vysílání nebyly připraveny všechny právní a společensko-politické podmínky. Zmiňovaná veřejnoprávnost byla tedy zpočátku spíše určitým přáním, aby vysílání televize a rozhlasu bylo více službou veřejnosti, nežli nástrojem vládnoucí moci.³³ To potvrzuje i kolektiv autorů v publikaci *Dějiny českých médií 20. století*, kde uvádí, že ačkoliv při konstituování českých veřejných médií vycházelo z britských a německých vzorů, tak tento proces měl v českém prostředí svá specifika. Jádrem problému byla trvajících spjatost s politickou mocí, která byla dána zákony. Rada České televize, Českého rozhlasu (ČRo), České Tiskové kanceláře (ČTK) a Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV) byla volena Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR, stejný orgán taktéž stanovoval výši koncesionářského poplatku.³⁴

3. Historie Československé/České televize od 90. let

Na podzim roku 1989 se vedení Československé televize skrze vysílání pokoušelo zprvu uklidňovat národ, že se nic neděje. Tento přístup jim ale dlouho nevydržel a zaměstnanci Československé televize v Praze se vzbouřili proti jednostrannému a neobjektivnímu zpravodajství. Záhy se na obrazovkách začaly objevovat záběry a přímé přenosy z demonstrací. Již 25. listopadu televize v přímém přenosu odvysílala demonstraci z Letenské pláně. Ze státem kontrolovaného média se stalo veřejnoprávní médium, což znamenalo pro televizi mnoho změn. Z televize odchází spousta zaměstnanců a někteří, kteří televizi museli po roce 1968 opustit, se

³³ ŠMÍD, Milan. *Média, internet, TV Nova a já*. Vyd. 1. Praha: ISV, 2000, s. 53-55. Média. ISBN 80-85866-69-2.

vrací zpět. Právě na zpravodajství je změna nejvíce pozorovatelná. Od roku 1990 se zpravodajství ubírá zcela odlišným směrem. Zmizela ustrašenost a dohled stranického aparátu a vzniká prostor pro nová témata a různé názory. Mapuje se formování nových politických sil a připravují se debaty s politiky.³⁵

Transformace tehdejšího mediálního systému, která šla ruku v ruce se společensko-politickými změnami, měla několik fází. V první fázi bylo nutné zcela opustit totalitní (sovětský) model řízení médií. Došlo k odstátnění a následné liberalizaci, následnou nezávislou vlastnickou strukturu zajistila postupná privatizace. Legislativním rámcem pro fungování médií byl ústavní zákon č. 23/1991. V první fázi transformace byla přijata řada zákonných úprav, které měly na podobu médií velkých vliv. Zcela zásadním byl zákon č. 86/1990 Sb., který v březnu roku 1990 označil cenzuru za nepřijatelnou.³⁶

1. července 1991 na základě rozhodnutí Slovenské národní rady vznikla *Slovenská televízia* (STV). Československá televize nicméně nadále fungovala. Následně v listopadu roku 1991 Česká národní rada rozhodla o ustavení *České televize* k 1. lednu 1992. *Československá televize* zanikla až s rozpadem federace.³⁷

V listopadu 1992 vzniká první významnější soukromá televizní stanice *Premiéra*, která byla provozována společností *FTV Premiéra, a.s.* Na základě licence pro regionálního vysílatele z listopadu 1992 začíná vysílat pod názvem *FTV Premiéra* 20. června 1993 pro Prahu a okolí. Až v roce 1994 jí Rada ČR pro rozhlasové a televizní vysílání umožnila vysílat pro celou republiku, což již činila pod novým názvem *Premiéra TV*.³⁸

3.1 Zákonný rámec činnosti České televize

Duální vysílání legislativně ustanovuje 30. října 1991 zákon číslo 468 o provozování rozhlasového a televizního vysílání. „*Provozovatelem vysílání (dále jen*

³⁴ KONČELÍK, Jakub, VEČEŘA, Pavel a ORSÁG, Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 260-261. ISBN 978-80-7367-698-8.

³⁵ SATURKOVÁ, Jitka (ed.). *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011, s. 88-91. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-070-2.

³⁶ KONČELÍK, Jakub, VEČEŘA, Pavel a ORSÁG, Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, s. 256-257. ISBN 978-80-7367-698-8.

³⁷ BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, s.377. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.

³⁸ BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, s.377-378. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.

"provozovatel") je ten, kdo získal oprávnění k vysílání na základě zákona (dále jen "provozovatel ze zákona") nebo udělením licence podle tohoto zákona (dále jen "provozovatel s licenci") anebo registrací podle tohoto zákona (dále jen "provozovatel s registrací").³⁹ Zákon ČNR ze 7. listopadu 1991 o České televizi (č. 483/1991 Sb.) opravňuje Českou televizi k televiznímu vysílání na území České republiky, je tedy provozovatelem televizního vysílání ze zákona, tedy takzvaným veřejnoprávním vysílatelem. Den účinnosti zákona o České televizi bylo 1. 1. 1992, tedy den vzniku České televize. Zákon stanovuje, že veřejnost kontroluje činnost České televize prostřednictvím speciálního orgánu k tomu určenému, a to Rady České televize. Mimo to, mezi pravomoci a povinnosti Rady patří předkládání výroční zprávy a rozpočtu Parlamentu ČR. Dále Rada jmenuje a odvolává ředitele ČT. Volen je na dobu 6 let a odvolán může být dvoutřetinovou většinou. Mimo to je ředitel ČT Radě odpovědný za svou činnost. Rada taktéž na základě návrhy generálního ředitele ČT volí ředitele studií Praha, Brno a Ostrava, kterým zákon přiznává zvláštní postavení. Vedle zákonem stanovených práv veřejnoprávního vysílatele má Česká televize řadu dalších závazků a povinností, především v programové a ekonomické oblasti. *„Ze zákona vyplývá, že hlavním posláním České televize je sloužit veřejnému zájmu, přispívat k utváření demokratické společnosti a odrážet její názorovou pluralitu. K jejím povinnostem patří také například zajistit vysílání na celém území České republiky, zajistit různorodou skladbu programu, a vycházet tak vstřícně všem vrstvám obyvatelstva, vyrábět nebo zadávat k výrobě významný podíl programu s cílem rozvoje kulturní identity národů, národností a etnických skupin a podporovat domácí a evropskou produkci.*⁴⁰ V tomto směru je zákon mnohem přísnější, než ke komerčním provozovatelům.

3.2 Rok 1994 pro Českou televizi

Rok 1994 byl třetím rokem samostatné činnosti veřejnoprávní České televize a současně prvním, kdy vzniká v české mediální krajině zcela nová situace. 4. února 1994 ohlásila Česká nezávislá společnost (ČNTS) začátek vysílání televizního programu Nova. Znamenalo to příchod první celostátní komerční televize nejenom v České republice, ale i v celé postkomunistické Evropě. To bylo umožněno prosincovým zákonem ČNR č. 36/1993 Sb., který rozhodl, že ČT má nárok pouze na jednu vysílací

³⁹ Zákon č. 468/1991 Sb. Federálního shromáždění o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

Online dostupné zde: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=468&r=1991>

⁴⁰ *Ročenka České televize 1994*. Praha: Česká televize, 1994, s. 28, ISBN 80-85005-40-9.

sít', čímž se umožnilo ostatním subjektům expandovat na volné frekvence. Došlo tedy k zrušení monopolu a dominantního postavení České televize.⁴¹ V praxi začal fungovat duální systém televizního vysílání. Jak již bylo výše zmíněno, již v roce 1993 začala vysílat regionální soukromá stanice Premiéra TV, která licenci na celostátní vysílání získává až o rok později. Ročenka České televize z roku 1994 uvádí, že ČT se zahájením celoplošného komerčního vysílání počítala, s novou situací jak pro její dva kanály, taktéž i pro diváka, pro něhož se rozšíří a zpestří možnost svobodné a přirozené programové volby. Na základě dlouhodobých strategických představ bylo rozhodnuto, že program ČT1 se bude „*modelovat s využitím všech osvědčených programových charakteristik, zkušeností a pozitivních diváckých stereotypů jako program pro široké publikum, který naplňuje všechny hlavní povinnosti ukládané v souladu se vžitými evropskými vymezeními a zvyklostmi veřejnoprávní televizi zákonem, tj. informovat, vzdělávat a bavit.*“⁴²

Oproti tomu koncepce ČT2 je alternativní a komplementární, přičemž program v hlavním večerním pásmu cílí na diváky se zájmem o kvalitní a hlubší informace z rozmanitých oblastí. Zároveň příslušný časový úsek bude věnován hodnotově, obsahově i formálně náročnějším pořadům všech žánrů, primárně se zaměřením na umění a dokumenty. Vstup TV NOVA na domácí mediální scénu hodnotí jako razantní, nicméně vysvětlitelný především díky novosti komerčního televizního fenoménu. Svoji činnost na jedné straně hodnotí kriticky, kdy se dopustili programové nedůslednosti, nekázně a obecně nedocení nové situace v českém televizním prostoru. Na straně druhé však hodnocení uzavírají konstatováním, že „*Česká televize není televizí pro masy, ale pro každého. Měřítkem efektivity jejího programu je při souběžné snaze o maximální sledovanost kteréhokoli programového typu rozsah uspokojených zájmů, potřeb a očekávání veřejnosti.*“⁴³ Nicméně TV Nova se stala ekonomicky nejúspěšnějším mediálním počinem, mluví za to i fakt, že již v dubnu roku 1994 přesáhla její průměrná sledovanost průměrnou souhrnnou sledovanost obou okruhů České televize. „*Srovnáme-li její ekonomický úspěch s její programovou nabídkou, potvrdí se závěr, že transformace českých médií byla přechodem ke komercializovaným,*

⁴¹ ŠMÍD, Milan. *Média, internet, TV Nova a já*. Vyd. 1. Praha: ISV, 2000, s. 46-48. Média. ISBN 80-85866-69-2.

⁴² *Ročenka České televize 1994*. Praha: Česká televize, 1994, s. 64, ISBN 80-85005-40-9.

⁴³ *Ročenka České televize 1994*. Praha: Česká televize, 1994, s. 64-65, ISBN 80-85005-40-9.

*na tvorbu zisku orientovaným médiím, která ve velké většině rezignovala na společensky významné cíle informativního, edukativního či kulturotvorného charakteru.*⁴⁴

V témže roce zkušenosti s vysíláním veřejné služby a potřeba kultivace profesních a etických zásad žurnalistické programové tvorby podnítily vznik první významné interní normy pro zobrazování násilí, která se podílela na podobě zpravodajství. 9. února 1994 Česká televize přijala interní dokument o etice žurnalistiky, který reflektoval rezoluci Rady Evropy č. 1003 z roku 1993. Druhá norma podobného charakteru, která upravovala zařazování materiálů zobrazujících násilí, byla přijata 4. listopadu 1994 a 27. 9. 1995 byla zahrnuta do Kodexu České televize, přílohy a stala se součástí Statutu ČT. Mezi její hlavní zásady patří:

- a) Divák by měl vědět, co ho v příštím okamžiku čeká, a neměl by se cítit zaskočený pro něj nepřijatelnou scénou.*
- b) Pokud je v programu více záběrů zobrazujících násilí, o zařazení každého z nich by mělo být rozhodováno s vědomím výsledku o dopadu programu jako celku.*
- c) Je třeba se vyhnout zařazování záběrů zobrazujících násilí jenom proto, že jsou k dispozici.*
- d) Při zařazování záběrů zobrazujících násilí do zpravodajských pořadů vysílaných přes den, je třeba mít na paměti, že se na ně ve větší míře mohou dívat i děti.*
- e) Ke každému drastickému záběru je nutné přistupovat s vědomím, že divák jej uvidí, na rozdíl od redaktora-dramaturga, poprvé. Novináři, kameramani, editoři jsou na násilné scény na obrazovce zvyklí.*
- f) Při zobrazení drastických scén je vhodné vyhnout se detailů a reálnému zvuku.*
- g) Každý má právo na soukromí. Skupiny a jednotlivci, kteří si je nemohou nebo nejsou schopni vyhradit, jako například lidé v bezvědomí a v hlubokém šoku, lidé zničení hlubokým žalem nebo děti, mají nárok na ochranu. Mrtvým náleží úcta. Detailní záběry mrtvých těl lze využívat jen ve velmi výjimečných případech.*
- h) Zprávy o sebevraždách a sexuálním násilí by neměly obsahovat podrobnosti o použitém způsobu. Zvláštní citlivost je třeba projevit v případech sebevraždy oběšením.*
- i) Je třeba mít na paměti, že některé informace mohou nestabilním jedincům nebo dětem sloužit jako návod. Z toho důvodu je vhodné vyhnout se zobrazování snadno přístupných vražedných nástrojů a zbraní.*

⁴⁴ BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, s. 378. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.

*j) Násilí páchané ve vzdálených zemích, by mělo být zobrazováno podle stejných zásad, jako násilí, které se děje v naší bezprostřední blízkosti. Lidský život a utrpení mají všude stejnou obecně platnou hodnotu.*⁴⁵

Co se týče technického zázemí, tak od roku 1980 zpravodajství patří budova v západní části areálu Kavčích hor, která byla původně určena pro Výzkumný ústav rozhlasu a televize.⁴⁶ V roce 1994 byla realizována tzv. *velkoplošná redakce* (newsroom), která se skládala z velinů pro první a druhý program a dvou pracovišť pro výměnné zpravodajství z Evropské rozhlasové a televizní unie. V ten samý rok nově vznikly dvě střižny pro operativní a velmi rychlý sestřih, zvukové režie a také pracoviště pro přípravu asynchronních zvuků. Do nejmodernějšího digitálního studia 5 byly doinstalovány dvě kamerové jednotky, které umožnily připojení reportážních kamer mimo vlastní studio. V neposlední řadě bylo vybudováno nové pracoviště elektronické grafiky Getris Studio Venice, které umožnilo výrobu animovaného zpravodajství o počasí a dopravě.⁴⁷

V čele ČT stál Ivo Mathé, který zastával pozici generálního ředitele od 1. ledna 1993 do 1. dubna 1998. Šéfredaktorem redakce zpravodajství byl Petr Studenovský, který v roce 1991 získal cenu TýTý v kategorii Moderátor zpravodajských pořadů. Česká televize se v ten rok ocitla v nelehké ekonomické situaci. Zákon o televizních poplatcích se podařilo projednat v parlamentu až v prosinci 1994 a kvůli snížené sledovanosti klesly výnosy z vysílání reklam. Na domácím trhu byla vystavena inflaci rostoucích cen veškerých služeb a současně zvýšená konkurence na trhu práce logicky vedla ke zvýšení nároků na mzdy zaměstnanců. Taktéž vzrostla cena za spoje, především v souvislosti s rozšiřováním signálu ČT2.⁴⁸ Soubor těchto potíží se projevil na hospodářském výsledku ČT. Za rok 1994 měla ČT disponibilní zisk 153 954 tis. Kč.⁴⁹ Především rok disponibilní zisk činil 505 520 tis. Kč.⁵⁰

⁴⁵ PITTERMANN, Jiří (ed.), SATURKOVÁ, Jitka (ed.) a ŠNÁBL, Vít (ed.). *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002, s. 79-80. PR a Promotion. ISBN 80-85005-37-9.

⁴⁶ VAMBERA, Karel. *Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská*. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014, s. 199. ISBN 978-80-7300-510-8.

⁴⁷ *Ročenka České televize 1994*. Praha: Česká televize, 1994, s. 176. ISBN 80-85005-40-9.

⁴⁸ *Ročenka České televize 1994*. Praha: Česká televize, 1994, s. 19. ISBN 80-85005-40-9.

⁴⁹ *Ročenka České televize 1994*. Praha: Česká televize, 1994, s. 186. ISBN 80-85005-40-9.

⁵⁰ *Ročenka České televize 1993*. Praha: Česká televize, 1993, s. 242. ISBN 80-85005-40-9.

Televizní poplatek v roce 1994 činil 50 Kč, přičemž počet evidovaných příjemců byl 3 212 908. 24. března 1994 Poslanecká sněmovna svým usnesením doporučila vládě, aby urychleně navrhla a vypracovala způsob, jakým bude možné kontrolovat a sankcionovat neplacení poplatku za používání rozhlasového i televizního přijímače. Co se týče vyhovujícího příjmu signálu na území ČT, které je pro veřejnoprávního vysílatele dán zákonem, tak ČT1 měla v tomto roce pokrytí 97% a ČT2 78%.⁵¹

3.3 Počátek nového tisíciletí pro Českou televizi

Počátek nového tisíciletí byl pro Českou televizi zlomovým. V roce 2000 vypukla televizní krize, která byla vyústěním nestability ve vedení veřejnoprávního média. Byla provázena bouřemi a protesty, a rozdělila televizní pracovníky, umělce a politiky na dva tábory. Docházelo k řadě dramatických situací, například na Štědrý den stála před zpravodajským velínem v Praze ochranka a odmítala dovnitř pouštět některé zaměstnance. Novou ředitelkou zpravodajství byla Jana Bobošíková, která zaměstnancům, kteří neprojevovali dostatek loajality, vypověděla pracovní poměr. Dramatický prosinec sebou přinesl i v historii České televize naprosto nevídanou věc, a to černou obrazovku na první svátek vánoční. Vedení televize přerušilo vysílání a polední zprávy byly nahrazeny titulkem na černé obrazovce. V následujících dnech docházelo k dalšímu odpojování signálu, aby se znemožnilo vysílání pod „nekontrolovatelným“ vedením ČT. Vznikla situace, kdy se vedle zpravodajství, které připravovali protestující zaměstnanci, objevila současně druhá verze zpráv, která si vysloužila přezdívku dle nově jmenované ředitelky zpravodajství „Bobovize“. Jakýsi výjimečný stav se nevyhnul ani regionálnímu zpravodajství. Na příkaz generálního ředitele ČT odpojily České radiokomunikace od vysílačů kromě pražské redakce, také studia v Brně a Ostravě. Nový rok 2001 započala Česká televize stávkou, televize vysílat nepřestala a hromadný protest zaměstnanců připomínal nápis „Stávka“ umístěný na obrazovce pod logem ČT a nadále probíhaly protesty na náměstích v Praze, Brně a Ostravě. 11. ledna 2001 rezignoval Jiří Hodač na pozici generálního ředitele, kterým byl od 20. prosince 2000. Záhy po této události ve večerním jednání z 12. na 13. ledna poslanci odvolali Radu ČT a schválili výrazné změny v zákoně o České televizi. Sněmovna poté zvolila prozatímního ředitele Jiřího Balvína, který se v říjnu téhož roku

⁵¹ PITTERMANN, Jiří (ed.), SATURKOVÁ, Jitka (ed.) a ŠNÁBL, Vít (ed.). *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002, s. 74 a 81. PR a Promotion. ISBN 80-85005-37-9.

stal řádným generálním ředitelem na základě rozhodnutí nové Rady ČT. Následně 10. února byla stávka v České televizi ukončena.⁵²

3.4 Rok 2005 pro Českou televizi

Podobu celého zpravodajství zásadně změnil start ryze zpravodajského pořadu ČT24 v květnu roku 2005. Přelomové bylo i to, že se jednalo o první ryze digitální program České televize. Jako první televizní stanice 21. října 2005 zahájila řádné pozemní digitální televizní vysílání, které bylo od 2. 5. 2005 v experimentálním provozu. V té době byl signál dostupný jen v Praze a okolí z vysílačů Praha-Město (Žizkov) a Praha-Cukrák. Do Brna se rozšířil signál 22. 12. 2005 z vysílačů Brno-Hády a 9. 2. 2006 z Brno-Město (Barvičova). Stejný den se dočkala digitálního vysílání i Ostrava. Digitální vysílání oslavně publikace České televize z roku 2006 popisuje jako *„principiálně zcela odlišný způsob přenosu televizního vysílání od vysílatele k divákovi než dosud, přičemž jednotlivé složky vysílání, tj. obraz, zvuk a doprovodné služby (teletext apod.) jsou přenášeny v digitální podobě. Tento typ vysílání přináší divákovi především výhody, jako např. možnost výběru z mnohem rozsáhlejší programové nabídky, než jak je tomu u analogové televize a při dostatečné síle signálu bezvadný příjem a čistý obraz. Vysílání digitální televize je nejen levnější než vysílání analogové, navíc je i ekologické. Nabízí mnoho doplňkových služeb televizního vysílání, např. teletext získá prvky podobné internetu, v domácích videích bude možné pásek nahradit hard diskem a divák tak v mnohem větší míře přestane být vázán na časový program televizních stanic a získá mnohem větší svobodu při rozhodování, co sledovat. Navíc digitální televize nemusí být jen pasivním prostředkem zábavy, protože umožňuje interaktivitu, čili přímou komunikaci s divákem.“*⁵³

Interaktivita byla reprezentována mimo jiné i propojením ČT24 se zpravodajským serverem www.ct24.cz nebo třeba SMS hlasováním, které se využívalo například v pořadu *Největší Čech*. Za zmínku stojí také to, že 1. února 2005 spouští Česká televize online archiv vysílání, který je zdarma a provozuje ho na adrese <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/>.

⁵² SATURKOVÁ, Jitka (ed.). *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011, s. 113-115. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-070-2.

⁵³ www.ceskatelevize.cz. Praha: Česká televize, 2006, [20] s. ISBN 80-85005-61-1.

Co se týče personálního obsazení, tak v čele ČT na pozici generálního ředitele je od července roku 2001 Jiří Janeček, který mezi lety 1993 až 1998 působil jako moderátor *Události*. Ředitelem zpravodajství se stal Zdeněk Šámal.

V roce 2005 byl počet TV domácností 3 076 681, přičemž 99,8% domácnosti mělo vyhovující příjem TV signálu kanálu ČT1 a 98,6% v případě kanálu ČT2. Česká televize vysílá nepřetržitě na dvou okruzích – ČT1 a ČT2, které se přenáší pozemní a satelitní distribucí. Oba dva kanály jsou doplněny o služby teletextu, skrytých titulek a VPS kódu pro možnost nahrávání. V říjnu 2005 dojde na základě zákona o rozhlasových a televizních poplatcích č. 348/2005 Sb z navýšení televizního poplatku ze 75 Kč na 100 Kč.⁵⁴

Zpravodajství se k divákům dostávalo v tzv. zpravodajských osách, to znamenalo, že každé dvě hodiny na ČT1 byly zařazeny krátké zprávy. „V roce 2005 tvořily zpravodajské pořady 21,4% celkové vysílací plochy České televize, což představuje celkem 3.747,5 hodin zpravodajských pořadů. Z programu ČT1 tvořily zpravodajské pořady 17,0% celkového vysílacího času, tj. 1.491,9 hodin, z programu ČT2 tvořily 25,8% celkové vysílací plochy, tj. 2.255,6 hodin. Na programu ČT1 vzrostl rozsah zpravodajských pořadů v porovnání s rokem 2004 o 91,3 hodin, na programu ČT2 se zvýšil o 266,8 hodin. Program ČT2 sice v roce 2005 nenabízel hlavní zpravodajskou relaci (na ČT1 představovala celkem 132,7 hodin vysílacího času), ale zajišťoval převážnou část přímých přenosů z Parlamentu České republiky. Týká se vysílání programů ČT1 a ČT2, neboť zpravodajský program ČT24 nebyl v roce 2005 do standardního výzkumu zařazen. Tj. vysílací plochy programů ČT1 a ČT2, neboť zpravodajský program ČT24 nebyl v roce 2005 do standardního výzkumu zařazen. 41 (celkem 532,1 hodin) a veškeré převzaté zahraniční zpravodajské relace (celkem 513,0 hodin, tj. o 65,0 hodin více než v roce 2004)“.⁵⁵ Kromě hlavní zpravodajské relace zprávy mezi zpravodajské pořady, které diváci mohli v programu České televize naleznout, patřily *Události*, komentáře a již zmiňované každé dvě hodiny opakující se *Zprávy*.

⁵⁴ www.ceskatelevize.cz. Praha: Česká televize, 2005, [23] s. ISBN 80-85005-54-9.

⁵⁵ *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2005* [online]. Česká televize, 2006, s. 40-41. [cit. 2016-01-02]. Dostupné online: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/rocenky/2005/zprava2005.pdf>

3.5 Právní rámec pro činnost České televize v roce 2005

V roce 2005 byly přijaty tři právní normy, které měly zásadní vliv na činnost České televize. Jednalo se o zákon č. 82/2005 Sb. – změna zákona o České televizi a zákona o rozhlasovém a televizním vysílání, zákona č. 127/2005 Sb. – o elektronických komunikacích a zákona č. 348/2005 Sb. - o rozhlasových a televizních poplatcích. Zákonem č. 82/2005 Sb. se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tato novela ustanovila nový § 11a harmonizaci zákona o České televizi s požadavky práva Evropských společenství, což pro ČT přineslo povinnost organizačně oddělit činnosti spočívající v poskytování veřejné služby a podnikatelské činnosti, což v praxi znamenalo nutnost rozděleného účetnictví. Novela zákona také zpřesnila předpoklady a podmínky pro funkci člena Rady ČT, upřesnila pravomoci a působnost Rady ČT a její Dozorčí komise. I zákonem č. 127/2005 Sb. byl novelizován zákon č. 483/1991 Sb. Touto novelou uložil zákon České televizi povinnost kromě analogového způsobu šířit kanály i digitálně. Touto novelou získala Česká televize v oblasti pozemního digitálního vysílání veřejné podmínky srovnatelné podmínky, jako ostatní členové Evropské unie. Poslední zmiňovaný zákon č. 348/2005 Sb. nahradil zákon č. 252/1994 Sb. – o rozhlasových a televizních poplatcích. Tím se zvýšila vymahatelnost poplatku, ale především se stanovilo jeho zvyšování ve střednědobém výhledu. To znamená, že pro rok 2005 byl s účinností od 1. října zvýšen poplatek ze 75 Kč na 100 Kč a s dalším zvýšením zákon počítal od 1. ledna 2007, a to na částku 125 Kč a od 1. ledna 2008 na 135 Kč měsíčně. To bylo odůvodněno snižováním podílu reklamy ve vysílání České televize.⁵⁶

Kromě výše zmíněných právních pravidel upravuje oblast televizního vysílání Kodex České televize, který byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky na návrh Rady ČT schválen dne 2. července 2003. V preambuli Kodexu ČT stojí, že *„Zákon o České televizi předjímá přijetí Kodexu, který má stanovit zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání závazné pro Českou televizi a její pracovníky. Zákon určuje, že se porušení Kodexu kvalifikuje jako porušení pracovní kázně podle zvláštního právního předpisu, zákoníku práce. Proces schvalování tohoto*

⁵⁶ *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2005* [online]. Česká televize, 2006, s. 7-8. [cit. 2016-01-02]. Dostupné online: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/rocenky/2005/zprava2005.pdf>

*dokumentu Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR spolu se zmíněným odkazem na zákoník práce pak znamená, že se z norem obvykle samoregulačních, stanovených a přijímaných samotným médiem, stávají de facto normy pracovní právní*⁵⁷ Pro účely této práce je zásadní především článek 5, který se věnuje *péči o informace ve zpravodajství a aktuální publicistice*, kde v bodě 5.1 označuje zprostředkovávání informací ve zpravodajských a aktuálních publicistických pořadech za prvořadý úkol České televize. Ve stejném bodě také uvádí, že regionální zpravodajství zaujímá v programu své pevné místo.

Pro tuto práci stěžejní je bod 5.4, který obsahuje informaci, že *„Zařazení a pořadí informací ve zpravodajské agendě se řídí vahou předpokládaných dopadů na život obyvatel České republiky*“⁵⁸, přičemž ale nelze opomíjet mezinárodní vlivy a vztahy napříč státy, kontinenty a kulturami. Dále ve spojitosti se zpravodajstvím hovoří Kodex ČT o tom, že ve zpravodajství a aktuální publicistice je nutné dbát na přesnost a nestrannost, která spočívá primárně ve zjišťování a ověřování skutečností, což rozvádí v bodě 5.8 tím, že zpráva musí být podřízena tomu, aby se divákům zprostředkoval pravdivý obraz skutečnosti. To je potvrzeno bodem 5.11, kde se uvádí, že Česká televize nesmí odvíjet informaci, jejíž původ nezná. Pakliže se nejedná o informaci převzatou od renomovaných zpravodajských agentur, je povinná tuto skutečnost oznámit divákovi. Definiuje také rozdíl mezi zprávou a hodnotícím soudem: *„Zprávou se rozumí skutkové tvrzení informující o určitém ději nebo stavu. Zpráva také zpravidla obsahuje informaci o postojích hlavních aktérů události, která je předmětem zprávy. Oproti zprávě vyjadřuje hodnotící soud názory, postoje nebo pocity. Česká televize musí dokázat pro diváky jednoznačnou formou oddělit zprávu od hodnotícího soudu, zvláště není přípustné směšovat zprávu a hodnotící soud v jedné větě redaktora. Rovněž není dovoleno vydávat pouhé domněnky za zprávy.*“⁵⁹ Ve spojitosti s tím je ještě v bodě 5.14 doplněno, že redaktoři, kteří informují ve zpravodajských a aktuálně publicistických pořadech, nesmí na sobě nechat znát, jaký mají na věc, o které informují, názor. Z pohledu formální podoby zpravodajství se Kodex ČT věnuje v bodě 5.12 obrazové a grafické části informace. Uvádí, že není přípustné používat takový materiál, který

⁵⁷ Kodex ČT, bod 5.4 [online]. 2003 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-oc/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

⁵⁸ Kodex ČT, bod 5.7 [online]. 2003 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-oc/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

obsahuje ve svém zpracování hodnotící soudy. Jako příklad se uvádí záměrný výběr nefotogenických záběrů aktérů, nebo umělé proměny kvality obrazu.

3.6 Právní rámec vysílání České televize v roce 2012

I v roce 2012 Česká televize řídila své aktivity dle úkolů a požadavků, které jim ukládají následující zákony: *zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů*, *zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů*, *zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů*, *zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, ve znění pozdějších předpisů*, *Kodex ČT, příslušná ustanovení volebních zákonů a dalších norem, které se vztahují k České televizi a její činnosti*.⁶⁰ Všechny zákony byly popsány v předchozích částech práce, kromě zákona č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách, který zpracovává příslušné předpisy dle směrnice Evropského parlamentu a upravuje podmínky poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání. Zákon se týká webových stránek, které obsahují videa a současně s tím na web umísťují reklamu. Zákon tímto postavil na stejnou úroveň provozovatele klasických televizních stanic s provozovateli videoportálů na internetu.

4. Metodologie práce

V této části bude rozebráno téma výzkumu spolu s jeho cíli, budou stanoveny výzkumné otázky, hypotézy a navržena jejich operacionalizace.

4.1 Téma výzkumu

Jak již předesílá název diplomové práce je zaměřena na tematické proměny hlavní zpravodajské relace České televize, tedy Událostí. Konkrétně se bude práce zabývat proměnou mezi lety 1994, 2005 a 2012. Kvůli velkému rozsahu bude určeno z každého roku určité období, které bude zkoumáno jak z pohledu zpravodajských relací jako celku, tak i z pohledu jednotlivých reportáží.

⁵⁹ *Kodex ČT, bod 5.11* [online]. In: 2003 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

⁶⁰ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2012 [online]. Česká televize, 2013, s. 115. [cit. 2016-01-02]. Dostupné online: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2012.pdf

4.2 Cíl výzkumu

Cíl výzkumu vyplývá z výzkumného problému, kterým je popis a komparace hlavních zpravodajských relací České televize ve vybraných obdobích. Cíl práce je popsat, jaké formální a především obsahové změny prodělaly tyto hlavní zpravodajské relace, potažmo přímo jednotlivé reportáže. Jak již bylo nastíněno, práce se primárně bude věnovat obsahové stránce, ale nelze zcela pominout základní formální proměny jako je podoba studia, počet moderátorů, délka relace, délka reportáže nebo počet reportáží v rámci jedné relace.

4.3 Výběrový soubor

Pro účely toho výzkumu byl zvolen výběrový soubor, který je tvořen hlavními relacemi České televize nazývané *Události*. Aby bylo možné dobře pozorovat změny, byly vybrány zpravodajské relace z let, které byly určitými mezníky ve zpravodajství ČT. Rok 1994 znamenal příchod komerčních kanálů na mediální trh, v roce 2005 byl spuštěn zpravodajský kanál ČT24 a v roce 2012 prošly *Události* zásadní konceptuální proměnou. Zároveň je mezi lety dostatečně velký časový rozptyl. V každém roce bylo zvoleno 7 po sobě jdoucích dnů, aby byl ve vzorku z každého roku obsažen každý den v týdnu. Konkrétní týden byl zvolen tak, aby reportáže byly dohledatelné v archivu České televize⁶¹ a abychom se vyhnuli výjimečným událostem, které by mohly zkreslovat výsledné tematické zastoupení. Výjimečnými událostmi se rozumí například povodně, dny konání voleb, teroristické útoky atp. Zároveň bylo cílem zvolit takové týdny, které budou přibližně ve stejném období, aby bylo jejich porovnání relevantní. Celkem bylo vybráno k analýze 27 relací, které obsahovaly 341 reportáží ve 3 zkoumaných obdobích:

1. 6. – 12. října 1994,
2. 15. – 21. října 2005,
3. 5. – 11. září 2012.

⁶¹ To platí zejména pro reportáže z roku 1995. Od roku 2005 jsou všechny díly *Události* dohledatelné v online archivu ČT *iVysílání*.

4.4 Hypotézy a výzkumné otázky

Výzkumná otázka: Jak se změnil poměr zahraničních a domácích témat?

Hypotéza č. 1: *Předpokladem je, že poměr zastoupení zahraničních a domácích témat bude ve zkoumaných letech přibližně stejný.* To se dá předpokládat vzhledem ke konzistentnímu přístupu českého zpravodajství k zahraničním událostem, které má tendence lehce podceňovat, viz třeba koncept tzv. okurkové sezóny, která vychází z čistě domácí politické dynamiky a ignoruje fakt, že v řadě zemí světa zkrátka okurkové sezóny nemají. Ze zahraničí informuje primárně o válečných konfliktech, o výsledcích voleb prvního řadu nebo velkých kauzách, nikoli však o událostech tzv. menšího významu.

Operacionalizace: Proměnnou pro tuto operacionalizaci je lokalizace zprávy. Nabývá hodnot 1 pro domácí zprávu, anebo hodnot 2 pro zahraniční zprávu. Ve chvíli, kdy vzorek není jednoznačný (například návštěva českého prezidenta v zahraničí) rozhoduje původ hlavního aktéra.

Výzkumná otázka: Jak se změnil poměr hard and soft news v rámci jedné zpravodajské relace?

Hypotéza č. 2 : *Předpokladem je, že se procento soft news v rámci jedné relace bude mezi vybranými lety zvyšovat, tzn., že nejnížší bude v roce 1994 a nejvyšší v roce 2012.* Tento trend se dá očekávat v rámci bulvarizace médií, které byla podpořena vznikem komerčních kanálů a soutěží o sledovanost.

Hypotéza č. 3 : *Předpokladem je, že nejvyšší procento soft news bude ve zkoumaných letech o víkendu.* To přímo souvisí s tím, že o víkendu nezasedá vláda a tím se neprodukuje nové události z této oblasti. Víkend je také časem odpočinku a dá se předpokládat, že bude zařazeno více zpráv oddechového charakteru. To lze podepřít zkušeností s faktem, že onen „volný prostor“ není využit k zařazení více zahraničních zpráv (viz výše).

Operacionalizace: Zde je proměnnou typ události. Hodnotu 2 nabývají soft news, které se netýkají závažných témat, jsou časově nevázané, mohou obsahovat prvek lidského příběhu nebo senzace. Jsou to také zprávy každodenní tematiky, zprávy týkající se méně významných kulturních událostí, oslav a výročí. Hodnotu 1 nabývají hard news, což jsou náhlé události týkající se důležitých událostí či aktérů. Může se jednat o jednání vlády, volby, důležité ekonomické zprávy, závažné kriminální činy, válečné konflikty atp.

Výzkumná otázka: Jaká je tematická struktura ve zkoumaných třech obdobích? Došlo k proměně tematické skladby?

Hypotéza č. 4: *Předpokladem je, že se 1. a 2. zpráva bude týkat ekonomického či politického tématu. Právě první dvě zprávy jsou zásadní pro upoutání pozornosti diváka. Dá se tedy předpokládat, že pokud se nestane něco zcela výjimečného, tak na prvních dvou místech budou zprávy, které budou výběrem toho nejaktuálnějšího a nejdůležitějšího na mezinárodním či domácím poli. Tento předpoklad podporuje i fakt, že Kodex ČT určuje, že "Zařazení a pořadí informací ve zpravodajské agendě se řídí vahou předpokládaných dopadů na život obyvatel České republiky. Při editoriaálním rozhodování však nelze opomíjet mezinárodní vlivy a vztahy, které působí napříč státy, kontinenty či kulturami. Zpravodajství a aktuální publicistika v tomto smyslu ukazují Českou republiku v rámci evropského a světového dění."⁶²*

Hypotéza č. 5: *Předpokladem je, že jako poslední příspěvek v rámci jedné zpravodajské relace, bude zařazována zpráva, která se nebude týkat ekonomického, politického či kriminálního tématu, ale bude považována za soft news. Předpokládá se, že na konec zpravodajské relace nebude zařazována zpráva nesoucí důležitou informaci, nicméně bude spíše tendovat k událostem ve vědě či kultuře.*

Operacionalizace: Proměnnou pro tyto hypotézy je téma zpravodajského příspěvku. U reportáží bude identifikováno nosné téma. Škála témat byla přejata z již provedeného výzkumu agentury Mediatenor "Analýza zpravodajství českých televizí a

⁶² Kodex ČT [online]. 2003 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

ČRo (rok 2014) ⁶³ Výzkum bude sledovat následující témata: 1- mezinárodní události, 2 - společenské jevy, 3 - kriminální činy, 4 - státní správa, 5 - podniková sféra, 6 – zdravotnictví, 7 - kalamity, nehody, přírodní katastrofy, 8 - umění, kultura, 9 - hospodářská politika, 10 – doprava, 11 – zábava, 12 – sport, 13 - životní prostředí, 14 - bezpečnostní politika, 15- Evropská Unie, 16 - regionální politika, 17 - stranická oblast, 18 – vláda, 19 – sebezprezentace, 20 – policie, 21 – soudy, 22 - školství a 23 – jiné.

Výzkumná otázka: Jak se změnila délka Událostí?

Hypotéza č. 6: *Předpokladem je, že stopáž relace bude v roce 2005 delší než v roce 1994 a v roce 2012 delší než v roce 2005.*

Operacionalizace: Proměnnou je stopáž jedné zpravodajské relace měřena v minutách. Do hlavní zpravodajské relace bude započítána pouze hlavní zpravodajská relace – *Události* bez sportovní relace *Branky, body, vteřiny* (v roce 1994 *Branky, body, sekundy*) a bez *Počasí*. Jako počátek relace bude v roce 1994 počítán čas 19:30, v roce 2005 čas 19:15 a v roce 2012 19:00.

Výzkumná otázka: Jak se změnil počet reportáží v rámci jedné relace?

Hypotéza č. 7: *Předpokladem je, že s prodlužující se délkou zpravodajské relace naroste počet reportáží.* Obecně by se dalo předpokládat, že v situaci, kdy se délka relace prodlužuje, tak dojde k podrobnějšímu a analytičtějšímu přístupu prezentace informací a délka reportáže se prodlouží. Nicméně v souladu s teoretickými poznatky Franka Essera⁶⁴ o tabloidizaci zpráv, předpokládáme opačnou situaci. Esser v souvislosti s tištěnými médii tvrdí, že dochází ke zkracování mediálních textů. Tuto jeho teorii se pokusíme aplikovat na televizní reportáže, kde očekáváme, že i přes nárůst stopáže zpravodajské relace nedojde k prodloužení zpravodajských příspěvků, ale dojde k zvýšení počtu reportáží.

⁶³ *Analýza zpravodajství českých televizí a ČRo (rok 2014)* [online]. Ostrava, 2015 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/document/573.pdf?v=1>

⁶⁴ ESSER, Frank. Tabloidization of News.: A Comparative Analysis of Anglo-American and German Press Journalism. *European Journal of Communication* [online]. 1999(14:3): 291-324 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.academia.edu/2908223/Esser_Frank_1999_-_Tabloidization_of_News._A_Comparative_Ana

Operacionalizace: Proměnnou je zde počet zpravodajských příspěvků. Nabývá číselných hodnot dle počtu příspěvků v rámci jedné odvysílané relace, které mají jednotné téma. Některé příspěvky nebudou do celkového počtu započítány: a) přehled zpráv, který je na začátku každé zpravodajské relace a b) krátké upoutávky vložené mezi příspěvky v průběhu relace, které mají za úkol motivovat diváky k sledování další části relace, většinou se jedná o zkrácené zprávy, které divák za pár minut uvidí v plné délce a za c) interní upoutávky, které zvou ke sledování jiného zpravodajského pořadu. Do celkového počtu naopak budou započítány předvolební modely pro *Otázky Václava Moravce*, které ačkoli jsou také interní upoutávkou, tak se ale vyznačují delší stopáží, vždy obsahují komentovaný předvolební model a velmi často živý vstup s komentářem Václava Moravce. Příspěvek tedy není pouze upoutávkou, ale má sám o sobě informační hodnotu.

Výzkumná otázka: Jak se změnila délka reportáží?

Hypotéza č. 8: *Předpokladem je, že reportáže z roku 2005 a 2012 budou mít kratší stopáž, než z roku 1994.* Tato hypotéza přímo souvisí s hypotézou č. 7 a teorií Franka Essera o tabloidizaci zpráv.

Operacionalizace: Proměnnou je stopáž příspěvku počítaná od záběru na moderátora ve studiu, až po poslední záběr reportáže. V roce 2012 se vyskytují reportáže, kdy zprávu končí moderátor ve studiu tím, že doplní nějaké informace, popřípadě okomentuje informace promítané na interaktivní obrazovce. V tomto případě se konec příspěvku počítá po skončení moderace. Proměnná bude vykazovat hodnotu ve formátu MM:SS.

4.5 Zvolená metoda výzkumu

Obsahovou analýzu mediálních obsahů lze provádět na základě dvou typických metodologických přístupů, a tím jsou hermeneutická textová a obrazová analýza anebo kvantitativní obsahová analýza. Hermeneutická analýza vychází z literárně vědní textové interpretace a její výsledek je spjatý s osobou, která analýzu provádí. Mimo jiné

je nevhodná pro zpracování většího množství textů. Naopak kvantitativní obsahová analýza reprezentuje vysoce strukturovaný a selektivní proces. „*Tento postup vychází ze sociálně vědních metod měření a kvantifikace a při jeho použití se mediované obsahy zkoumají s ohledem na několik vybraných znaků. Charakteristickým rysem této metody je vysoká míra strukturovanosti a s tím je spojen i vysoký stupeň ověřitelnosti.*“⁶⁵

S ohledem na charakter zkoumaného materiálu a cíl diplomové práce byla jako metoda výzkumu zvolena kvantitativní obsahová analýza. Je to metoda vhodná zejména proto, že pracujeme s velkým množstvím dat, které následně díky této metodě budeme moci názorně porovnat. Pro kategorizaci byl zvolen tabulkový procesor Microsoft Excel, kde bude výběrový soubor zkoumán na základě určených proměnných tzv. kódováním. „*Kódováním označujeme praktický úkon, při němž mediované obsahy, které chceme analyzovat, identifikujeme a zaznamenáváme formou číselných hodnot – kódů. Jde o dvoustupňový proces. Prvním stupněm je segmentace mediovaných obsahů na jednotlivé prvky, kódovací jednotky. Tyto jednotky pak v druhé fázi popisujeme pomocí pevně stanovených kategorií.*“⁶⁶ Kódovací jednotkou je jedna zpravodajská relace. U každé relace jsou kódovány všechny zpravodajské reportáže. Měříme-li délku relace či reportáže, používáme metrickou škálu. U vybraného vzorku zkoumáme celkovou délku relace, délku reportáže s moderací, přičemž zvláště měříme moderaci ve studiu před reportáží, aby bylo možné srovnat, jestli se změnila délka samotné moderace. Dále pod čísly kódujeme téma reportáží, její lokalizaci a také jestli se jedná o hard news a nebo soft news. Zde si uvědomujeme, že ačkoli byl v teoretické části práce vymezen pojem hard and soft news, tak výsledky v této kategorii jsou na základě subjektivního názoru autorky, protože byla jediným kódovačem a nejednoznačné případy rozhodla na základě svého vlastního uvážení.

5 Analytická část

V předchozí kapitole došlo ke stanovení výzkumných otázek a hypotéz, které budou v této části ověřovány na základě výsledků, které byly získány kvantitativní analýzou dat. Každé ze zkoumaných období bude popsáno ve dvou rovinách, a to z pohledu formální a tematické struktury. Z formálního hlediska v rovině jedné

⁶⁵ SCHULZ, Winfried a REIFOVÁ, Irena. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 29. ISBN 80-246-0827-8.

zpravodajské relace se bude tato část věnovat tomu, jaká byla podoba studia, jací moderátoři a v jakém počtu provázeli *Událostmi* nebo jaká byla délka relace a v kolik hodin začínala. Tato část bude mít deskriptivní charakter. V rovině jednoho zpravodajského příspěvku bude zkoumáno, jaká byla jeho stopáž, jaký formát příspěvků se vyskytoval nebo jak dlouhá byla moderace před příspěvkem. Hodnota moderace před obrazovou částí mimo studio byla měřena spíše jen pro upřesnění, sama o sobě nemá relevantní vypovídající hodnotu.

V roce 2012 se také práce dotkne toho, jaké interaktivní prvky hlavní zpravodajská relace využívala. V druhé části každé podkapitoly se bude věnovat tematické struktuře, a to z pohledu jedné zpravodajské relace, kde bude zkoumáno, jaký byl poměr hard and soft news, kolik příspěvků bylo s domácí a kolik se zahraniční tematikou a nakonec jakou měla hlavní zpravodajská relace tematickou skladbu. Všechny tyto informace budou zkoumány jak na denní, tak na týdenní bázi, kde dojde k zprůměrování denních hodnot. Na konci přehledů za všechny tři zkoumaná období dojde ke komparaci a ověření hypotéz.

5.1 Formální struktura pořadu *Událostí* v roce 1994

V roce 1994 se hlavní zpravodajská relace České televize jmenovala *Události* a tento název zpravodajské relaci vydržel až do dnešního dne. Začátek oznámilo odpočítávání (pípáním) posledních šesti sekund do půl osmé, kdy byla spuštěna znělka, která se ve zkrácené formě ještě několikrát objevila mezi reportážemi. Každý den byla relace započata přibližně minutovým výčtem nejdůležitějších událostí, které budou následovat. Ve studiu seděl u stolu jeden moderátor, stůl nicméně nebyl v záběru. Na začátku relace moderátor diváky pozdravil, ale nepředstavoval se. Jeho jméno bylo promítnuto na obrazovce. Ve zkoumaném období se na moderátorském křesle střídali Jiří Janeček a Pavel Zuna. V roce 1994 pořad *Události* moderovala ještě Mirka Čejková Všetečková. V pravém horním rohu byl promítán obrázek nebo fotka následující reportáže. Některé zprávy byly pouze přečteny moderátorem, ale v drtivé většině měly zprávy obrazovou reportáž. V převážné většině reportáží se objevuje tzv. *stand-up*, tedy část, kdy reportér mluví na kameru. Objevují se jak rozhovory, tak tzv. falešné živé

⁶⁶ SCHULZ, Winfried a REIFOVÁ, Irena. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 38. ISBN 80-246-0827-8.

vstupy, kdy v infografice není uvedeno, že se jedná o živý vstup, nicméně vše ostatní tak vypadá. Reportér mluví do mikrofónu na jednom místě a jeho projev je částečně pokryt záběry. Na konci stand-upů se reportéři rozloučí určením geografické polohy a uvedením jména, například „...pro Českou televizi z Prahy Jan Novák“.

Určitou zvláštností a něčím, co postupně z obrazovky zmizelo, byly části reportáží, kdy reportér mluví ze zpravodajského velína. Na sportovní část Událostí se vyměnil moderátor. Ve zkoumaném období se střídali Stanislav Bartůšek, Vladimír Drbohlav a Pavel Záruba. Poslední tři minuty patřily *Počasi*.

V tomto roce bylo televizní zpravodajství ČT zaměřené především na vnitropolitickou scénu, s akcentem na problematiku fungování demokratického systému a záležitosti spojené s hospodářskou transformací. Dále byly hlavními tématy komunální volby a druhá vlna kupónové privatizace, která měla celkem 6 kol (od března do prosince). Mimo to politické aktivity odrážely potřebu upevňovat místo českého státu primárně ve středoevropské ale i v celoevropské a světovém kontextu. Události se plnily reportážemi o návštěvách ze zahraničí (návštěva dánské královny, prince Charlese, Billa Clintona nebo například setkání sedmi evropských prezidentů v Litomyšli⁶⁷), o návštěvách našich politických elit v zahraničí (např. oficiální návštěva Václava Klause v Číně) a v neposlední řadě o jednání vrcholných evropských a dalších mezinárodních organizací. Významný prostor byl věnován slovenské problematice, především v souvislosti s březnovým odvoláním Mečiarovy vlády a s parlamentními volbami, které se konaly na přelomu září a října. Co se týče geograficky vzdálenějších zahraničních událostí, tak bylo možné v *Událostech* nejčastěji vidět reportáže o konfliktu na Balkáně a složité situaci na Blízkém východě. Události, které v délce 30 minut byly vysílány každý den od 19:30, doplňovala celá řada zpravodajských pořadů na ČT1 a ČT2. O aktualitách několikrát v průběhu dne informovaly 5-15minutové *Zprávy* a od pondělí do pátku také 10minutové regionální zpravodajství, které mělo několik mutací (v Čechách *Český večerník*, ve středu *Pražský večerník*, na okruhu TS Brno *Jihomoravský večerník* a na okruhu TS Ostrava to byl *Report*). Na ČT2 kromě *Zpráv* diváci mohli sledovat sobotní 10minutový *Přehled tisku*, od pondělí do pátku ranní 30 minutové „21“ a nebo nedělní 35minutové *Studio reportérů*. „V roce 1994

⁶⁷ Ve dnech 15. -16. dubna 1994 přijali pozvání Václava Havla prezidenti Německa, Rakouska, Polska, Slovinska, Maďarska a Slovenska.

bylo na obou programech vysíláno týdně bezmála 57 hodin pořadů všeobecného zpravodajství a aktuální publicistiky. Z toho bylo asi 38,5 hodiny premiér a zhruba 18,2 hodiny automatických repríz. Zmíněné pořady v celoročním úhrnu asi 2 989 hodin představovaly zhruba 19procentní podíl na celkové vysílací ploše obou programů v roce 1994.⁶⁸

První sledovanou proměnnou je stopáž relace a s tím úzce související stopáž příspěvků a jejich počet v rámci jedné relace. Obecně neexistuje pevně daný počet příspěvků, které by měla relace mít, ale dá se předpokládat, že pro to existují vnitřně nastavené pravidla. Co je ale pevně dané, je stopáž celé relace včetně sportovního zpravodajství a počasí, protože jeho délka je předem zanesena do programu. Z toho logicky vyplývá, že stopáž jednotlivých příspěvků ovlivňuje jejich počet, protože vyhrazený časový prostor by se neměl překročit.

Tabulka 1: Rok 1994 - délka relace a počet příspěvků

Den v týdnu	Datum	Délka relace v minutách	Počet zpráv v relaci
čtvrtek	6.10.1994	24	11
pátek	7.10.1994	24	11
sobota	8.10.1994	23	9
neděle	9.10.1994	22	11
pondělí	10.10.1994	24	12
úterý	11.10.1994	24	14
středa	12.10.1994	25	12

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

V Tabulce 1 je přehled stopáže relace a počet příspěvků. Ve zkoumaném období měla hlavní zpravodajská relace od 22 do 25 minut. Po této časové dotaci došlo k výměně moderátora a přišly na řadu *Branky, body, sekundy* a na konec byla vysílána relace *Počasí*. Relace s nejnižší hodnotou byly v sobotu a v neděli. Současně relace s nejmenším počtem příspěvků byla v sobotu.

⁶⁸ Ročenka České televize 1994. Praha: Česká televize, 1994, s. 68-69, ISBN 80-85005-40-9.

Tabulka 2: Rok 1994 - Počet kódovaných příspěvků a průměrné hodnoty stopáže

Počet kódovaných příspěvků	80
Průměrný počet příspěvků v jedné relaci	11,43
Průměrná stopáž zpravodajské relace	24
Průměrná stopáž příspěvku včetně moderace ve studiu	1:56
Průměrná stopáž moderace ve studiu	0:18
Průměrná stopáž příspěvku bez moderace ve studiu	1:39

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Tabulka 2 ukazuje jakých průměrných hodnot relace a příspěvky ve zkoumaném období roku 1994 dosahovaly. Na vzorku sedmi zpravodajských relací a osmdesáti zpravodajských příspěvků se ukázalo, že v jedné zpravodajské relaci bylo průměrně zařazeno 11,43 příspěvků, které měly v průměru 1 minutu a 56 sekund, pokud měříme začátek příspěvek od moderace ve studiu. Pakliže bychom měřili pouze obrazovou část mimo studio, tak byla průměrná stopáž 1 minuta a 39 sekund. Týdenní průměr stopáže jedné hlavní zpravodajské relace byl 23,71 minut.

5.2 Tematická struktura pořadu Události v roce 1994

V této části se výzkum zaměřil na to, jaké téma měla zpráva, která byla zařazena na začátek relace, tedy byla vysílána první a druhá v pořadí po headlines. V Tabulce 3 je možné vidět, že ze zkoumaných 14 reportáží byla v 6 případech zařazena zpráva, která se týkala vlády ČR. Hlavním tématem ve zkoumaném období bylo 5. kolo kuponové privatizace spolu s obchodní cestou Václava Klause do Číny. Jako druhá nejčastější, a to v 5 případech, byla na začátku Událostí vysílána mezinárodní událost. Zde to nejčastěji byla zpráva o vývoji konfliktu v Iráku. Zbytek témat pařil podnikové sféře a školství. Podniková sféra měla zastoupení ve dvou případech a jednalo se zprávy o průběhu a okolnostech privatizace podniku Škoda. Ze závěrů výzkumu lze říci, že první dvě reportáže nejčastěji nesly politické či ekonomické téma.

Tabulka 3: Rok 1994 - téma 1. a 2. příspěvku

Den v týdnu	Datum	Pořadí reportáže	Téma reportáže
Čtvrtek	6.10.1994	1	5 podniková sféra
Pátek	7.10.1994	1	1 mezinárodní události
Sobota	8.10.1994	1	1 mezinárodní události
Neděle	9.10.1994	1	1 mezinárodní události
Pondělí	10.10.1994	1	1 mezinárodní události
Úterý	11.10.1994	1	18 Vláda
Středa	12.10.1994	1	18 Vláda
Čtvrtek	6.10.1994	2	5 podniková sféra
Pátek	7.10.1994	2	22 Školství
sobota	8.10.1994	2	18 Vláda
neděle	9.10.1994	2	18 Vláda
pondělí	10.10.1994	2	18 Vláda
Úterý	11.10.1994	2	1 mezinárodní události
Středa	12.10.1994	2	18 Vláda

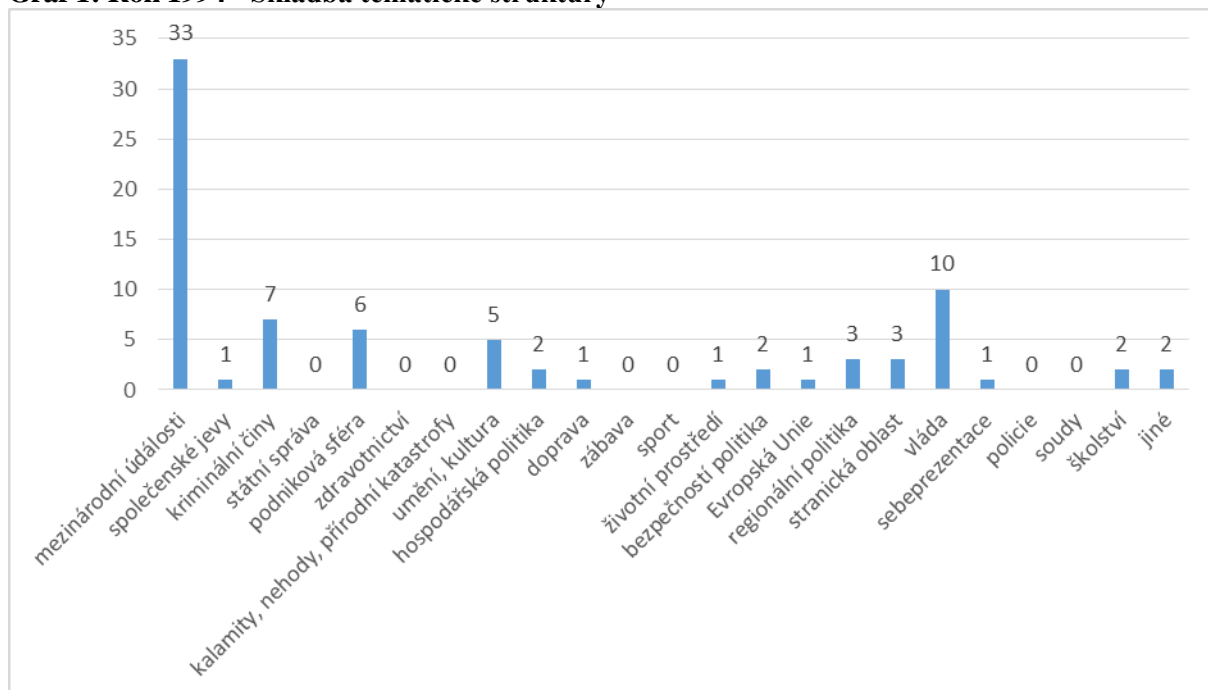
Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Graf 1 znázorňuje, jaká byla tematická struktura *Událostí* jednoho standardního týdne v roce 1994. Jak lze vidět, 33 příspěvků patřilo mezinárodním tématům, to je 41,3% ze všech příspěvků za dané období. Pakliže se podíváme na skladbu mezinárodních témat, tak největší zastoupení měl již zmiňovaný konflikt v Iráku, na Balkáně a nepokoje na Haiti. Reportáže se také často věnovaly předvolební kampani v Německu, Rakousku a Slovensku a pádu rublu v Rusku.

Druhé nejhojnější zastoupení měly zprávy, které informovaly o událostech spojené s vládou ČR, ty se svými 10 příspěvků zabírají 12,5%. Do této kategorie byly zařazeny všechny zprávy o setkání dánské královny s vládními špičkami nebo například obchodní cesta Václava Klause po jihovýchodní Asii. V 8,8% případů měli diváci možnost vidět reportáž o kriminálních činech. Každý ze 7 příspěvků spravoval o jiném tématu, šlo například o rozsáhlý podvod firmy s vyúčtováním daně z přidané hodnoty, o nelegálně vyráběný software nebo udělení pokuty TV Nova za reklamu na alkoholické výrobky. Témata týkající se podnikové sféry měla zastoupení 7,5% a většinu z nich tvořily zprávy sledující vývoj a okolnosti privatizace podniku Škoda. Kulturní témata měla zastoupení v 6,3%, zde se mohli diváci dozvědět o dotacích na záchranu architektonického dědictví nebo o udělení ceny Jaroslava Seiferta Milanu Kunderovi. 3,8% tvořila regionální politika a stranická oblast a nejmenší zastoupení, s 2,5% měla hospodářská politika, bezpečnostní politika, školství a jiné příspěvky. V kategorii jiné byly dvě zprávy, které se nepodařilo zařadit do žádné z tematických kategorií. Jednalo

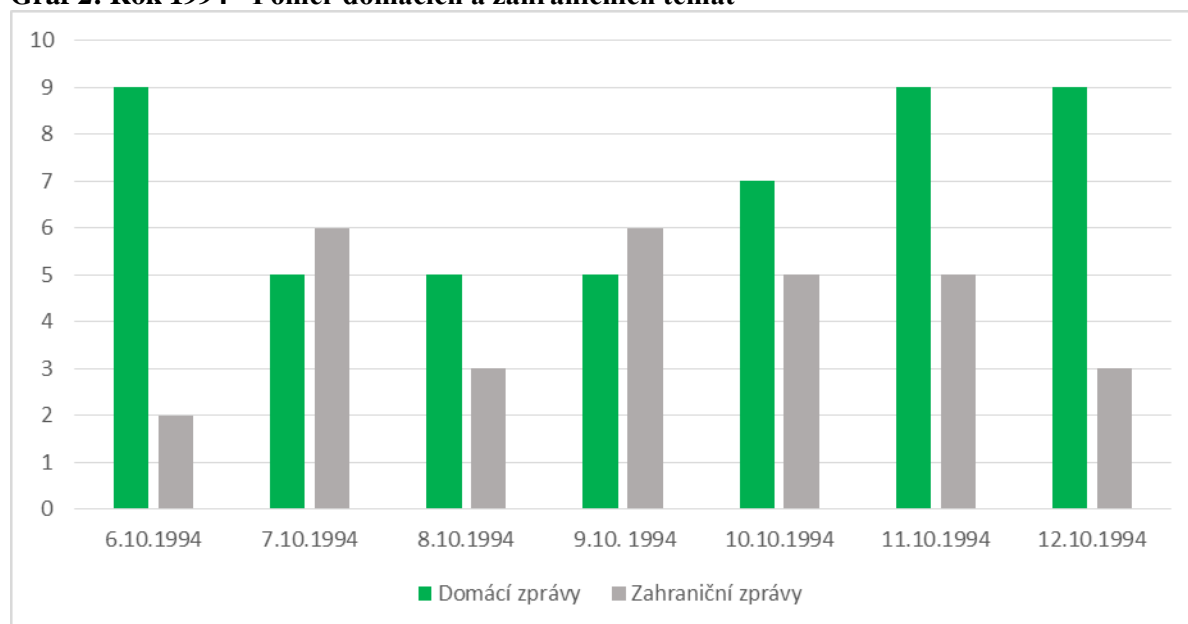
se o stěhování rádia Svobodná Evropa a vyzvednutí lodi Labe. Zastoupení jednoho příspěvku měla témata o dopravě, životním prostředí, Evropské unii, společenských jevech a sebe prezentace, v kterém moderátor *Události* zval ke sledování pořadu *Debata*.

Graf 1: Rok 1994 - Skladba tematické struktury

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Graf 2 znázorňuje poměr domácích a zahraničních zpráv v rámci jedné relace. Jak lze v grafu vidět, tak pouze 9. 10. 1994 byla převaha zahraničních zpráv nad domácími. V ten den přinesly *Události* informace o konání mše ve Vatikánu, o vývoji na Haiti, o parlamentních volbách v Rakousku a na Slovensku a dvě reportáže o konfliktu v Iráku. Ve všech ostatních dnech ve zkoumaném období bylo zařazeno více domácích zpráv.

Graf 2: Rok 1994 - Poměr domácích a zahraničních témat

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

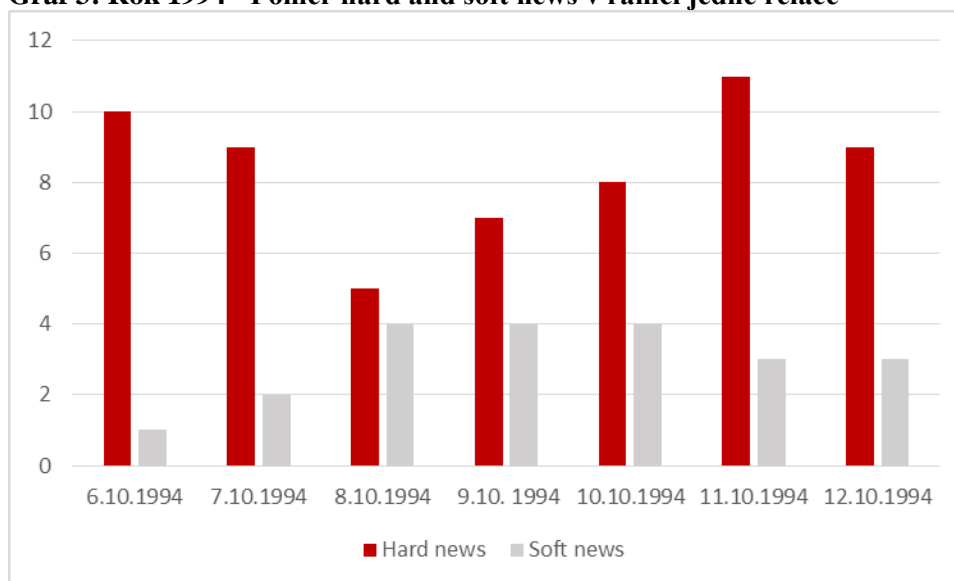
Po zprůměrování celého týdne viz Tabulka 4, vyšlo, že 61,8% všech zkoumaných zpráv v uvedeném týdnu bylo domácích a 38,2% zahraničních. Z výpočtu byl vyjmutý příspěvek, který byl upoutávkou k pořadu *Debata*.

Tabulka 4: Rok 1994 - Poměr domácích a zahraničních zpráv v procentech

Den v týdnu a datum	Procento DZ	Procento ZZ
čtvrtek 6.10.1994	81,8%	18,2%
pátek 7.10. 1994	45,5%	54,5%
sobota 8.10.1994	62,5%	37,5%
neděle 9.10. 1994	45,5%	54,5%
pondělí 10.10. 1994	58,3%	41,7%
úterý 11.10. 1994	64,3%	35,7%
středa 12.10. 1994	75,0%	25,0%
Průměr	61,8%	38,2%

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Graf 3 znázorňuje poměr hard and soft news. Ve zkoumaném období byla v každé zpravodajské relaci převaha hard news. Nejvyšší procento hards news bylo ve čtvrtek 6. 10. 1994, kdy byl pouze jeden příspěvek kódovaný jako soft news. Naopak nejvyšší poměr soft news v rámci jedné relace bylo o víkendu. V sobotu bylo 44,4 % příspěvků a neděli 36,4% kódováno jako soft news.

Graf 3: Rok 1994 - Poměr hard and soft news v rámci jedné relace

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

V průměru hodnot z celého týdne bylo 73,2% hard news a 26,8% soft news. Obecně zastoupení soft news bylo výraznější až v druhé polovině relace. Co se týče poslední zprávy v relaci, tak ve 4 ze 7 případů se jednalo o soft news.

Tabulka 5: Rok 1994 - Poměr hard and soft news v procentech

Den v týdnu a datum	Hard news	Soft news
čtvrtek 6.10.1994	90,9%	9,1%
pátek 7.10.1994	81,8%	18,2%
sobota 8.10.1994	55,6%	44,4%
neděle 9.10.1994	63,6%	36,4%
pondělí 10.10.1994	66,7%	33,3%
úterý 11.10.1994	78,6%	21,4%
středa 12.10.1994	75,0%	25,0%
Průměr	73,2%	26,8%

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

5.3 Shrnutí výsledků z roku 1994

V prvním zkoumaném období bylo nakódováno celkem 80 relací. Bylo získáno množství dat, která budou využita ke komparaci v poslední podkapitole analytické části. V průměrně 24 minutové zpravodajské relaci bylo možné vidět 11,43 reportáží, které měly průměrnou délku 1:56. První dvě kódované zprávy nesly důležitou informaci, převážně z kategorie témat vláda, podniková sféra a/nebo mezinárodní událost. Kromě zahraničních témat významnou část zpravodajské relace tvořily reportáže o kriminálních činech, vládě, podnikové sféře a kultuře. I přes na první pohled celkem vysoký počet zahraničních reportáží, tvořily zahraniční zprávy pouze 38,2% obsahu

relací. Na tomto zkoumaném období se ještě neprojevovalo pozdější přejímání některých vlastností zpravodajství komerčních kanálů, protože téměř tři čtvrtiny všech zkoumaných reportáží bylo zařazeno do kategorie hard news.

V této fázi výzkumu můžeme částečně ověřit tři hypotézy. Podle jedné z hypotéz je možné předpokládat, že nejvyšší procento soft news bude ve zkoumaných letech o víkendu. V roce 1994 se tato hypotéza potvrdila, vzhledem k tomu, že nejvyšší procento soft news je opravdu o víkendu. V sobotu 8. 10. 1994 bylo 44,4% a v neděli 9. 10. 1994 36,4% všech příspěvků označeno za soft news, což byly nejvyšší týdenní hodnoty. Další hypotéza předpokládá, že se 1. a 2. zpráva bude týkat ekonomického či politického tématu. I tento předpoklad se v prvním zkoumaném období potvrdil. Všechny ze 14 reportáží se věnovaly politickému nebo ekonomickému tématu. Poslední z hypotéz, kterou je pro toto období možné ověřit je, že jako poslední příspěvek v rámci jedné zpravodajské relace, bude zařazována zpráva, která se nebude týkat ekonomického, politického či kriminálního tématu, ale bude považována za soft news. Tato hypotéza se v tomto období nepotvrdila. Pouze 57% příspěvků zařazených na konec relace byla soft news. Ve zkoumaném období nelze ani podobu posledních příspěvků nijak generalizovat. Jednalo se o zprávy o velmi rozlišných událostech mezinárodního, kriminálního, kulturního nebo i vědeckého charakteru.

5.4 Formální struktura pořadu Události v roce 2005

Události v roce 2005 začínají o 15 minut později než v předchozím zkoumaném období, tedy v 19:15. Jedná se o ústup z roku 1997 největšímu konkurentovi TV Nova, aby hlavní část událostí měli možnost diváci shlédnout před začátkem Televizních noviny, které začínaly v 19:30. Přesně v 19:15 se na obrazovce objevila bílá plocha na pozadí s motivem zeměkoule, přes kterou byl umístěn podtržený titulek „Události“. Celé provedení se nese v jednoduchém grafickém stylu v barvách české trikolory. Poté byla spuštěna uvítací znělka, kde v popředí točící se zeměkoule zabarvené do červeno-černé probíhá promítání tzv. headlines, vždy s titulkem názvu zprávy, které jsou z pozadí komentované moderátory. Ve zkoumaném období měla tato část přibližně 40 sekund. Poté následoval záběr na moderátory, pod nimiž se na pár sekund objevila lišta s jejich jmény. Záběr na oba moderátory byl zpravidla zařazován ještě na konec relace, kdy se moderátorská dvojice loučí a často odkazuje nebo doporučuje sledování jiného pořadu České televize. Hlavní zpravodajskou relaci poté ukončuje kratší verze znělky

ve stejném grafickém provedení. Poté následovaly tři minutové *Události v kultuře* a čtyř minutová *Předpověď počasí*.

Jak již bylo v předchozím odstavci naznačeno, v roce 2005 nás *Událostmi* provázeli již dva moderátoři sedící u stolu ve studiu. Za nimi bylo možné vidět tzv. newsroom, kde u počítačů seděli zaměstnanci, občas prochází po místnosti s papíry v rukách. Za nimi je řada obrazovek. Pro diváka to mohlo evokovat pocit, že zprávy jsou neustále v procesu přípravy a hlídá se jejich aktuálnost. Ve zkoumaném období se na moderátorských pozicích střídali Marcela Augustová, Světlana Zárubová, Roman Pistorius a Josef Maršál. Vždy v kombinaci muž a žena. V průběhu relace byl záběr kamery polodetailně zaměřen na jednoho z moderátorů. Výjimkou byly určité „pozvánky“ k sledování jiného pořadu, obvykle s odkazem na „více informací“ k danému tématu.

Ve zkoumaném období jsme v rámci jedné relace mohli vidět v průměru 1-3 reportáže, jejichž součástí byly živé vstupy. Velmi často měly podobu dialogu s moderátorem, což bylo vyřešeno dvěma okny současně na obrazovce, přičemž jedno bylo ze studia s moderátorem a druhé z místa konání s reportérem. Na obrazovce jsou tyto vstupy označeny štítkem „živě“. Živé vstupy byly jak z českého prostředí, tak ze zahraničí, kde měla Česká televize šest stálých zpravodajů – v Berlíně, Bratislavě, Bruselu, Moskvě, Varšavě a Washingtonu.⁶⁹ Živé vstupy byly natáčeny obvykle z míst, kde jsou za moderátorem vidět ikony, na základě kterých může divák místo lehce identifikovat – například před Kapitolem ve Washingtonu je přímo místo pro novináře, odkud se vysílají reportáže. V roce 2005 už také technika dovozovala kromě rozhovoru s moderátorem provádět interview z místa konání s příslušnou osobou. Kvůli finanční i technické náročnosti jsou živé vstupy exklusivní záležitostí a pro diváka se tím zvyšuje autentičnost zpráv.

⁶⁹ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2005, Příloha 5.2. Zahraniční zpravodajové v roce 2005, Praha: Česká televize, 2005, s.5.

Tabulka 6: Rok 2005 - Délka relace a počet příspěvků

Den v týdnu	Datum	Délka relace v minutách	Počet zpráv v relaci
Čtvrtek	15.9.2005	23	16
Pátek	16.9.2005	23	15
Sobota	17.9.2005	20	12
Neděle	18.9.2005	18	11
pondělí	19.9.2005	23	12
Úterý	20.9.2005	23	15
Středa	21.9.2005	23	12

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

V roce 2005 sice začátek vysílání *Událostí* oproti předchozímu zkoumanému období posouvá o 15 minut, nicméně k prodloužení relace nedochází. Naopak dojde ke zkrácení v týdenním průměru o 2 minuty. To může být v důsledku významného posílení zpravodajstvím na programu ČT24. Spolu se zkrácením relace můžeme vidět v Tabulce 7, že došlo k navýšení počtu reportáží v rámci jedné relace a tím logicky ke zkrácení reportáží. V rámci vzorku sedmi relací, které v průměru trvaly 22 minut, bylo průměrně odvysíláno 13,29 reportáží, které měly v průměru 1 minutu 30 sekund, měříme-li příspěvek na jednotné téma včetně moderace ve studiu, která v průměru trvala 0:13 sekund.

Tabulka 7: Rok 2005 - Počet kódovaných příspěvků a průměrné hodnoty stopáže

Počet kódovaných příspěvků	93
Průměrný počet příspěvků v jedné relaci	13,29
Průměrná stopáž zpravodajské relace	22
Průměrná stopáž příspěvku včetně moderace ve studiu	1:30
Průměrná stopáž moderace ve studiu	0:13
Průměrná stopáž příspěvku bez moderace ve studiu	1:17

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

5.5 Tematická struktura pořadu *Událostí* v roce 2005

Stejně jako v předchozím zkoumaném roce se tematická část výzkumu v první řadě zaměřila na skladbu témat na počátku zpravodajských relací. Jak je možné vidět v Tabulce 8, i zde měly největší zastoupení reportáže o vládních záležitostech. Dokonce se vyskytovaly v podobném množství, a to v 5 případech ze 14, což činilo 35,7%. V čem lze ale pozorovat významný nárůst, jsou zprávy, které informují o kriminálních činech. Ty ve zkoumaném období reprezentovaly především příspěvky o útěku Radovana Krejčíře, které měly vlastnosti typické vyvíjející se zprávy. Na denní bázi

novináři získávali nové informace a na základě toho zprávu neustále inovovali. Bylo zde zastoupení mezinárodních událostí, i přes to, že se nejednalo o nijak překvapující informace (například zpráv o konci summitu OSN). Na první pohled je překvapivé, že ve 2 ze 7 případů byl hned na druhé místo zařazen příspěvek, který zval diváky ke sledování pořadu *Události, komentáře* v případě prvním a pořadu *Reportéři ČT* v případě druhém. Takový typ zprávy bychom běžně na začátku zpravodajské relace neočekávali, nicméně vzhledem k okolnostem spuštění nového zpravodajského kanálu ČT24, na kterém byly oba dva pořady vysílány, šlo o mířenou reklamu, která měla pravděpodobně široký zásah, protože část diváků po čtvrt hodině přepnulo na *Televizní noviny*.

Tabulka 8: Rok 2005 - Téma 1. a 2. příspěvku

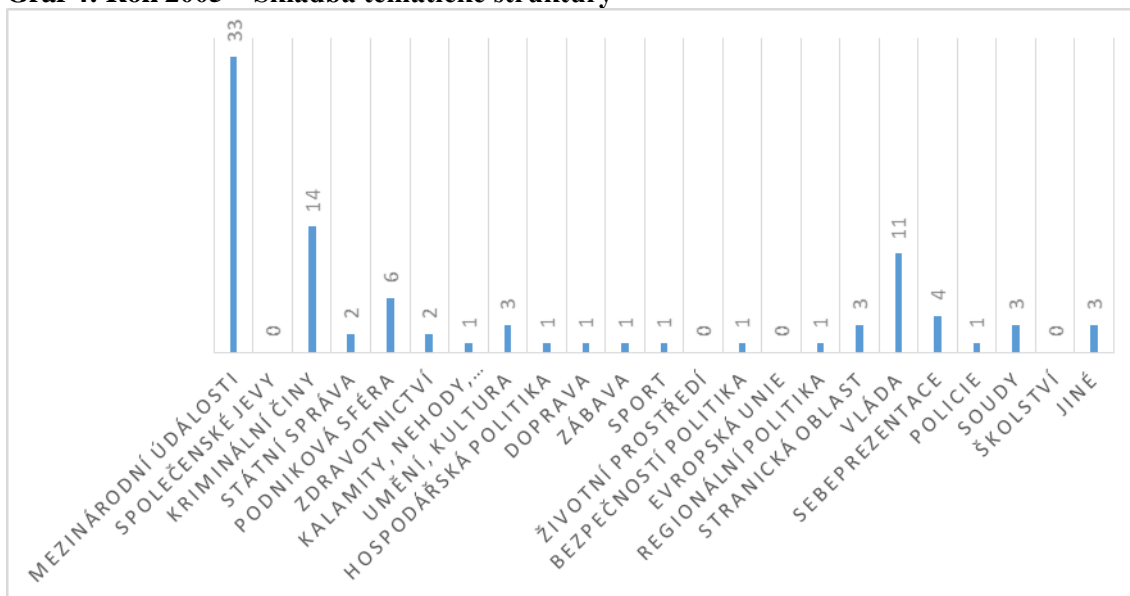
Den v týdnu	Datum	Pořadí reportáže		Téma reportáže
Čtvrtek	15.9.2005	1	18	Vláda
Čtvrtek	15.9.2005	2	18	Vláda
Pátek	16.9.2005	1	3	kriminální činy
Pátek	16.9.2005	2	1	mezinárodní události
Sobota	17.9.2005	1	3	kriminální činy
Sobota	17.9.2005	2	3	kriminální činy
Neděle	18.9.2005	1	20	Policie
Neděle	18.9.2005	2	19	sebe prezentace
Pondělí	19.9.2005	1	1	mezinárodní události
Pondělí	19.9.2005	2	19	sebe prezentace
Úterý	20.9.2005	1	18	Vláda
Úterý	20.9.2005	2	1	mezinárodní události
Středa	21.9.2005	1	18	Vláda
Středa	21.9.2005	2	18	Vláda

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

V Grafu 4 je možné si všimnout, že nejvyšší zastoupení měly mezinárodní události. V poměru k ostatním tématům nabývá zavádějících hodnot, protože jsou všechny zahraniční události kódovány do jedné kategorie. Vyjádřeno v procentech, zahraniční tematiku mělo celkem 35,9% ze všech zkoumaných reportáží v tomto období. Druhou největší skupinou byly informace vztahující se k vládě a kriminálním činům. Co se týče kriminálních činů, tak kromě Radovana Krejčíře byla opakovaným tématem kauza ilegálního prodeje léků na internetu či nelegální koncert neonacistů. Dohromady měla tato dvě témata, která se často i překrývala (například vyjádření premiéra k hajlování na koncertu neonacistů a následné trestní stíhání organizátorů) 27,2% podíl na všech příspěvcích. Své místo měly i příspěvky o kultuře, soudech a stranické oblasti, které měly každý po 3,2% podílu. Ve 4 případech ze 7 relací byl také

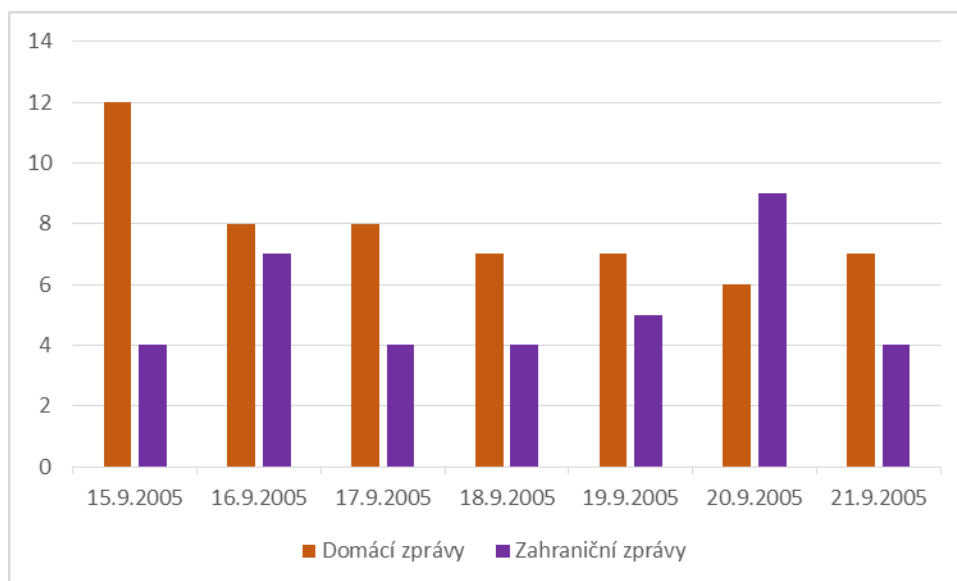
zařazen příspěvek, který zval diváky ke sledování jiného pořadu a byl zařazen do kategorie sebe prezentace. Pokaždé byl zařazen v první polovině relace. V kategorii „jiné“ byly zprávy, které se tematicky nevešly do široké škály, která byla pro výzkum vytvořena. Jednalo se například o zprávu o tom, že na Sokolovsku mrzlo.

Graf 4: Rok 2005 – Skladba tematické struktury

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Následující graf a tabulka se týkají poměru zahraničních a domácích témat v rámci jedné zpravodajské relace. Stejně jako v předchozím zkoumaném období, pouze v jednom případě došlo k zařazení většího počtu zahraničních zpráv, než domácích. Byl to den, kdy pravděpodobně zpravodajství nemělo dostatek lokálních zpráv, protože všechny domácí reportáže byly o událostech, o kterých již přinesly informace v předešlých dnech. Vzorek nebyl zkreslen ani žádnou výjimečnou zahraniční událostí, naopak zařazeny byly zprávy spíše menšího významu jako uvíznutí tankeru v Nizozemsku nebo zahájení výstavy *Praha* v New Yorku.

Graf 5: Rok 2005 - Poměr domácích a zahraničních zpráv

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

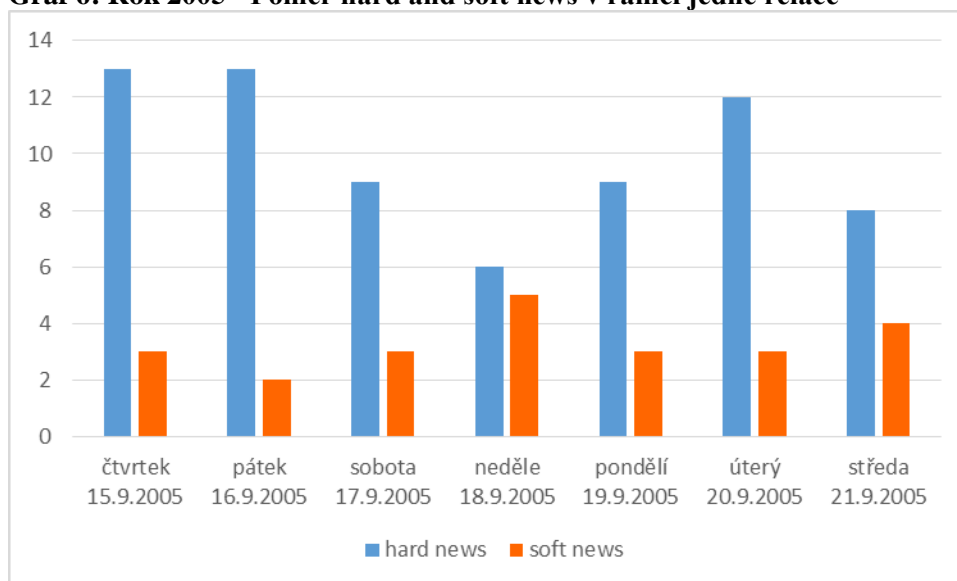
V celotýdenním průměru se zahraniční události objevily v 39,9% procentech a domácí v 60,1%. Nejnižší hodnoty ve zkoumaném období dosáhly zahraniční zprávy 15. 9. 2005, kdy se jednalo jen o 25% z celkové relace. Naopak nejvyšší hodnoty dosáhl poměr zahraničního zpravodajství 20. 9. 2005. Jednalo se také o den, kdy klesl poměr domácího zpravodajství pod 50%.

Tabulka 9: Rok 2005 - Poměr domácích a zahraničních zpráv v procentech

Den v týdnu a datum	Procento DZ	Procento ZZ
čtvrtek 15.9.2005	75,0%	25,0%
pátek 16.9.2005	53,3%	46,7%
sobota 17.9.2005	66,7%	33,3%
neděle 18.9.2005	63,6%	36,4%
pondělí 19.9.2005	58,3%	41,7%
úterý 20.9.2005	40,0%	60,0%
středa 21.9.2005	63,6%	36,4%
Průměr	60,1%	39,9%

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Poslední z grafů ke zkoumanému období, Graf 6 spolu s Tabulkou 10 vyjadřují poměr hard a soft news.

Graf 6: Rok 2005 - Poměr hard and soft news v rámci jedné relace

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Nejvyšší hodnoty dosáhly soft news v neděli 18. 9. 2005, kdy se přiblížily k polovině se 45,5% procenty. Druhý nejčetnější výskyt nebyl o druhém víkendovém dnu, nýbrž ve středu, kdy se svými 4 příspěvky zabraly 33,3%. Sobotní hodnota je shodná s pondělní, kdy se o soft news příspěvek jednalo ve 25% případů. V případě zprávy, která byla zařazena na konec zpravodajské relace se pouze v jednom případě ze 7 jednalo o hard news.

Tabulka 10: Rok 2005 - Poměr hard and soft news v procentech

Den v týdnu a datum	Hard news	Soft news
čtvrtek 15.9.2005	81,3%	18,8%
pátek 16.9.2005	86,7%	13,3%
sobota 17.9.2005	75,0%	25,0%
neděle 18.9.2005	54,5%	45,5%
pondělí 19.9.2005	75,0%	25,0%
úterý 20.9.2005	80,0%	20,0%
středa 21.9.2005	66,7%	33,3%
Průměr	74,2%	25,8%

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

5.6 Shrnutí výsledků z roku 2005

V druhém zkoumaném období bylo nakódováno 92 reportáží, z čehož víme, že průměrná délka relace byla 22 min a obsahovala průměrně 13,29 reportáží, které měly v průměru 1:30. V tomto roce hlavní zpravodajská relace prohrávala ve sledovanosti boj o diváky s konkurenčními Televizními novinami. Ačkoli vedení České televize několikrát deklarovalo, že sledovanost není primární cíl, o který by se zpravodajství

veřejné služby mělo snažit, je to údaj, který hovoří o atraktivnosti pro diváky. Pomyslný ústupek komerční televizi byl reprezentován posunutím začátku vysílání o čtvrt hodiny vpřed. Na obrazovce byl zavedený model moderátorských dvojic, jako v Televizních novinách, nicméně boj o diváka příklonem k bulvarizaci se ve zkoumaném období nepotvrdil. Ačkoli se délka příspěvku dostala pod hodnotu předešlého období, tak tematickou skladbou se bulvarizaci nepřibližovala. Témata byla především politická, kriminální a ekonomická. Svoji image solidního zpravodaje také podporovalo vysokým procentem hard news, se 74,2%. Poměr zahraničních versus domácích zpráv byl 60: 40. V této fázi výzkumu můžeme částečně ověřit tři hypotézy.

První z nich je, že *předpokládáme, že nejvyšší procento soft news bude ve zkoumaných letech o víkendu*. V roce 2005 se tato hypotéza částečně potvrdila, protože nejvyšší zastoupení soft news v relaci bylo v neděli 18. 9. 2005, a to 45,5%. Druhá nejvyšší hodnota byla 33,3% a vyšla na základě vybraného vzorku na středu. V sobotu bylo procento o více než 8% nižší. Další hypotéza *předpokládá, že se 1. a 2. zpráva bude týkat ekonomického či politického tématu*. Na základě získaných dat můžeme říci, že nejčastěji se 1. a 2. zpráva týkala politických a kriminálních témat. Hypotéza se tedy potvrdila pouze částečně. Poslední ze tří možných hypotéz k ověření je, že *předpokládáme, že jako poslední příspěvek v rámci jedné zpravodajské relace, bude zařazována zpráva, která se nebude týkat ekonomického, politického či kriminálního tématu, ale bude považována za soft news*. Tato situace zcela platila pro druhé zkoumané období, v kterém se na pozici v 6 ze 7 případů zařadila soft news.

5.7 Rok 2012 pro Českou televizi

V roce 2011 nastupuje na post generálního ředitele České televize Petr Dvořák, který dříve působil ve stejné pozici na konkurenční *Nově*. Na základě jeho kandidátního projektu prošly *Události* v roce 2012 největší změnou v jejich historii, což zapříčinilo, že se staly druhou nejvyhledávanější relací v zemi.⁷⁰ Jeho zvolení přitahovalo pozornost nejenom kvůli minulému působení na konkurenčním kanálu, ale také díky okolnostem

⁷⁰ FRIČOVÁ, Michaela. Události jsou rok po změně druhou nejvyhledávanější zpravodajskou relací v zemi. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 29. 3. 2013 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=6585>

jeho komunistické minulosti. Členství v KSČ veřejně popíral, nicméně *Lidové noviny* na základě dat z Národního archívu Dvořáka usvědčili, že nemluví pravdu.⁷¹

V tomto roce vznikla kolem zvolení Petra Dvořák veřejná debata, která oscilovala mezi zastánci konzervativního směru, kteří jeho zkušenost z komerční televize považovali za nevhodnou a obávali se bulvarizace veřejnoprávní a mezi zastánci této změny, kteří v jeho nástupu viděli změnu v dobrém slova smyslu. Ve svém kandidátském projektu ve spojitosti se zpravodajstvím uvádí, že základním problémem, který se musí vyřešit, je „...stav hlavní zpravodajské relace České televize *Události*, která se svou sledovaností propadla hluboko pod úroveň zpravodajství obou velkých českých komerčních televizí. Je potřeba zpátky vrátit okruhy, charakteristické pro zpravodajství veřejné služby – fundovaně zpracovaná politická, společenská, ekonomická a zahraniční témata a regionální dění zasazené do kontextu České republiky. Je potřeba využít zkušených a profesionálních reportérů a moderátorů, více je profilovat a dát jim prostor stát se rovnoprávními partnery jak významných politických, tak i společenských osobností. Formálně je bezpodmínečně nutné oddělit hlavní zpravodajskou relaci od zpravodajství na kanále ČT24.“⁷² K tomu definoval celou řadu nutných kroků, jako 1) prosazení posílení zpravodajských pořadů na ČT1, 2) změnu formátu a posílení novinářského a editorského týmu *Událostí*, 3) podporu práci s regiony ve zpravodajství, 4) formální oddělení zpravodajského týmu hlavní zpravodajské relace od zpravodajství ČT24 a v neposlední řadě 5) zrekonstruování budovy zpravodajství.⁷³

Na podzim roku 2012 se v České republice konaly krajské a doplňovací volby do Senátu Parlamentu České republiky. Cyklus předvolebních debat byl již tradičně⁷⁴ vysílán v rámci pořadu *Otázky Václava Moravce Speciál*. V něm bylo za cíl nabídnout divákům maximum informací a politických subjektech, volebních programech a

⁷¹ Vedení ČT asi lidi zapletené s KSČ přitahuje, soudí historik Blažej. *Wwww.lidovky.cz* [online]. 2011 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/vedeni-ct-asi-lidi-zapletene-s-ksc-pritahuje-soudi-historik-blazek-1cy-/zpravy-domov.aspx?c=A110924_151113_ln_domov_bet

⁷² DVOŘÁK, Petr. *KROK do digitální budoucnosti* [online]. 2011: s. 18-22.[cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/dokumenty/projekty-kandidatu-gr-2011/petr-dvorak-projekt.pdf>

⁷³ DVOŘÁK, Petr. *KROK do digitální budoucnosti* [online]. 2011: s.22, [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/dokumenty/projekty-kandidatu-gr-2011/petr-dvorak-projekt.pdf>

⁷⁴ Od roku 2006

kandidátech, což mělo podpořit za prvé účast ve volbách a následně jejich co možná nekvalifikovanější rozhodnutí. V letech minulých však byla pozornost zaměřena primárně na volby prvního řádu, tedy do Poslanecké Sněmovny ČR. V roce 2012 dochází ale ke změně a stejný prostor, to znamená 13 odvysílaných debat ze 13 krajů, dostaly volby do krajských zastupitelstev. V souvislosti s volbami v roce 2012 byla přijata nová vnitřní norma. „*Zcela novým krokem v historii ČT bylo přijetí vnitřní normy ČT nazvané Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize – volby do Senátu Poslanecké sněmovny Parlamentu a do krajských zastupitelstev v roce 2012. Jde o veřejný dokument, jenž umožnil transparentní a korektní redakční rozhodování a zabraňoval nesprávným postupům, které by v důsledku mohly poškodit vyváženost a přesnost vysílání ČT.*“⁷⁵

V souvislosti s historicky první přímou volbou prezidenta České republiky proběhly v listopadu a prosinci v rámci pořadu *Interview* rozhovory s 11 kandidáty. Pořad moderovala jedna z tváří hlavní zpravodajské relace, Daniela Písařovicová. Nebyl to ovšem jediný pořad, kde probíhaly předvolební rozhovory. Ten samý počet kandidátů byl pozván také do pořadu *Hyde park*, který byl zpestřen o dotazy diváků a *Ekonomika* na ČT24, kde byla kandidátům položena sada ekonomických otázek. Rozhovor s kandidátem také v živém vstupu zařadila hlavní zpravodajská relace *Události*, kde dotazy kladl Jakub Železný.⁷⁶ Sportovní událostí roku byly nepochybně Letní Olympijské hry v Londýně, pro které Česká televize zřídila speciální web www.loh.cz, který zaznamenal 5,5 milionů návštěv. Speciální web zřídila ČT i pro výše zmíněné volby, který byl jakousi speciální podsložkou webu www.ct24.cz.

Rok 2012 byl plodný na vznik nových celoplošných televizí. Pod skupinou Nova vzniká Fanda a Smíchov, dále Pětka, TV Pohoda a TV Šlágr. Česká televize byla ve fázi přípravy kanálu určeného pro děti ČT :D, který začal vysílat v srpnu 2013. Vznik tohoto kanálu byl zahrnut v kandidátském návrhu Petra Dvořáka. Co se týče personálního obsazení na pozici gatekeeperů, tak pozici šéfa zpravodajství zastával Petr Mrzena, jehož kariérní minulost byla taktéž spojená s *Novou*. Ve vedení zpravodajské televize ČT24 byl Zdeněk Šámal, který se tímto vrací zpět do České televize, kterou v roce 2007

⁷⁵ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2012 [online]. Česká televize, 2013, [cit. 2016-01-02]. Dostupné online: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2012.pdf

opustil, odkud jeho kroky vedly také do komerční televize. Televizní poplatek na základě zákona č. 348/2005 Sb., který byl detailněji popsán ve spojitosti s rokem 2005 byl 135 Kč měsíčně. Ke konci roku 2012 Česká televize evidovala celkem 3 571 533⁷⁷ televizních přijímačů.

5.8 Formální struktura pořadu *Událostí v roce 2012*

Ke změnám hlavní zpravodajské relace došlo 1. dubna 2012. Ve studiu *Událostí* diváka přivítá pouze jeden moderátor, který relaci provází jako hlavní moderátor. V průběhu relace se přidá ještě jeden moderátor, jehož pozice je někde na pomezí moderátora a reportéra. Lze ho vidět v terénu, v předtočených reportážích a později i ve studiu, kde doplňuje moderací či prezentací dat u interaktivní obrazovky. V roce 2012 provází *Událostmi* nadále Jolana Voldánová a Marcela Augustová. Objevují se také pro tu dobu v *Událostech* dvě nové tváře – Jakub Železný a Aneta Savarová. Moderátoři se střídají a neexistují žádné ustálené moderátorské dvojice, ani nadále nefunguje model – muž a žena.

Na první pohled viditelnou změnu prodělalo studio. Hlavní zpravodajská relace se vysílá z nového newsroomu, který fyzicky obsahuje pouze základní prvky studia, jako moderátorský stoleček či doteková obrazovka. Ostatní je dotvořeno počítačem. Na stěny studia jsou promítány v obrazy. Celá relace nabývá nové dynamiky také díky pohybujícím se moderátorům a častému střídání záběrů různých kamer. Nově se také vysílá v HD kvalitě.

Zcela nová a na první pohled rozpoznatelná je grafika *Událostí*, které tímto získávají jakýsi brand⁷⁸, který v předchozích letech hlavní zpravodajská relace ve výraznější formě postrádala. Nová je samozřejmě i znělka, která nás ve zkrácené formě provází pořadem a několikrát za relaci se objeví mezi příspěvky a také na konci hlavní relace před předáním slova moderátorovi/moderátorce sportovní relace *Branky, body, vteřiny*. *Počasí* se dostává před začátek hlavní relace spolu s *Událostmi za okamžik*, které mají na základě prezentace nejzajímavějších událostí nalákat diváka ke sledování

⁷⁶ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2012 [online]. Česká televize, 2013, [cit. 2016-01-02]. Dostupné online: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2012.pdf

⁷⁷ Výroční zpráva o hospodaření České televize v roce 2012 [online]. Česká televize, 2013, s. 39. [cit. 2016-01-02]. Dostupné online: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2012_hospodareni.pdf

hlavní zpravodajské relace. Další novinkou je také rubrika „téma dne“, která je zařazována na denní bázi a přináší divákům detailnější přístup k určitému tématu.

V roce 2012 měly *Události* pevně danou délku, ve všední den 48 minut a o víkendu 44 minut. Od pondělí do pátku měla relace průměrně 24 reportáží, což je téměř jednou tolik oproti předchozímu zkoumanému období. O víkendu to byl přibližně stejný počet.

Tabulka 11: Rok 2012 - délka relace a počet příspěvků

Den v týdnu	Datum	Délka relace v minutách	Počet zpráv v relaci
Středa	5.9.2012	48	26
čtvrtek	6.9.2012	48	23
Pátek	7.9.2012	48	25
Sobota	8.9.2012	44	23
Neděle	9.9.2012	44	24
pondělí	10.9.2012	48	23
Úterý	11.9.2012	48	23

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Tabulka 11 ukazuje průměrné hodnoty na vzorku 161 zkoumaných příspěvků. Ačkoli v případě tohoto roku je hodnota průměrné stopáže lehce irelevantní, vzhledem k pevně stanovené stopáži, číslo bylo i tak zahrnuto kvůli finální komparaci.

Tabulka 12: Rok 2012 - počet kódovaných příspěvků a průměrná stopáž

Počet kódovaných příspěvků	161
Průměrný počet příspěvků v jedné relaci	23,86
Průměrná stopáž zpravodajské relace	46,86
Průměrná stopáž příspěvku včetně moderace ve studiu	1:51
Průměrná stopáž moderace ve studiu	0:15
Průměrná stopáž příspěvku bez moderace ve studiu	1:44

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Průměrnou stopáž příspěvků ovlivnily krátké cca 12-30 sekundové zprávy, které jsou vkládány mezi delší reportáže, což v celkovém kontextu působí lehce zmatečným dojmem. Pakliže se všechny reportáže, které měly stopáž do 30 sekund, ze vzorku vyjmuly, průměrná délka reportáže byla 2 minuty 12 sekund. Kromě krátkých zpráv byla ještě zařazena rubrika „*dále sledujeme*“, která byla obvykle posledním příspěvkem.

5.9 Tematická struktura pořadu *Události* v 2012

V tomto roce bude obzvláště zajímavé sledovat, jestli došlo i po obsahové stránce k tak zásadní proměně jako ve formální struktuře. Následující tabulka zobrazuje, jakého tématu se týkala 1. a 2. reportáž relace ve zkoumaném týdenním období. V 7

⁷⁸ Události získaly logo, které reprezentovalo písmeno „U“

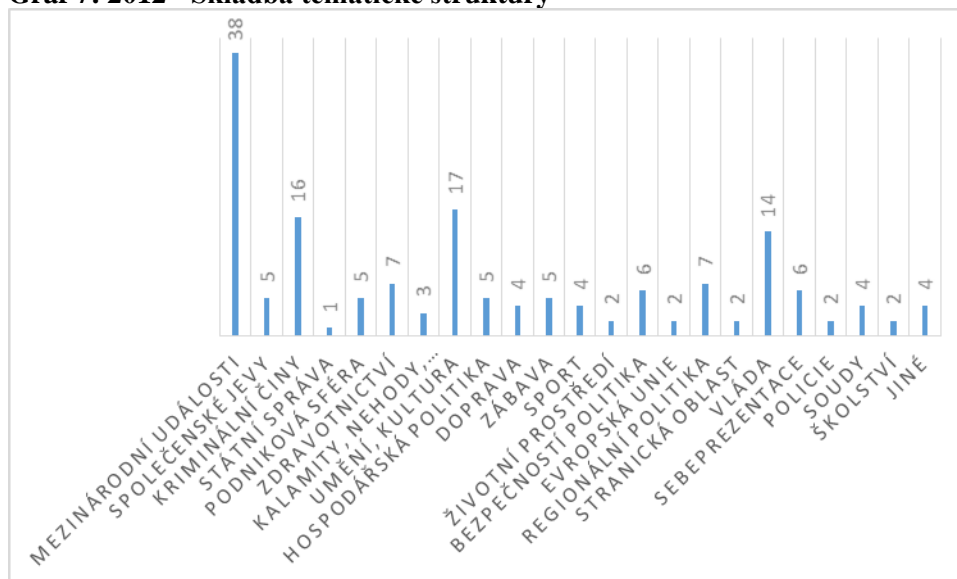
případech se jednalo o vládní téma, další 2 příspěvky se týkaly vzpoury některých členů ODS proti premiérovi Nečasovi a tematicky by mohly spadat i do kategorie vláda. Tato skupina politických reportáží tvořila 64,3%. Další nejpočetnější skupinou byly kriminální činy, který se svými 3 příspěvky zabraly 21,4%. Zbylé dva příspěvky patřily mezinárodním událostem, z čeho se jedna týkala Evropské unie a druhá letecké stávky Lufthansy, což byla mezinárodní událost s lokálním dopadem.

Tabulka 13: Rok 2012: Téma prvního a druhého příspěvku

Datum	Pořadí reportáže		Téma reportáže
středa 5.9. 2012	1	18	vláda
středa 5.9. 2012	2	18	vláda
čtvrtek 6.9.2012	1	18	vláda
čtvrtek 6.9. 2012	2	15	Evropská unie
pátek 7.9. 2012	1	3	kriminální činy
pátek 7.9. 2012	2	1	mezinárodní události
sobota 8.9. 2012	1	18	vláda
sobota 8.9. 2012	2	18	vláda
neděle 9.9. 2012	1	18	vláda
neděle 9.9. 2012	2	17	stranická oblast
pondělí 10.9. 2012	1	3	kriminální činy
pondělí 10.9. 2012	2	17	stranická oblast
úterý 11.9. 2012	1	3	kriminální činy
úterý 11.9. 2012	2	18	vláda

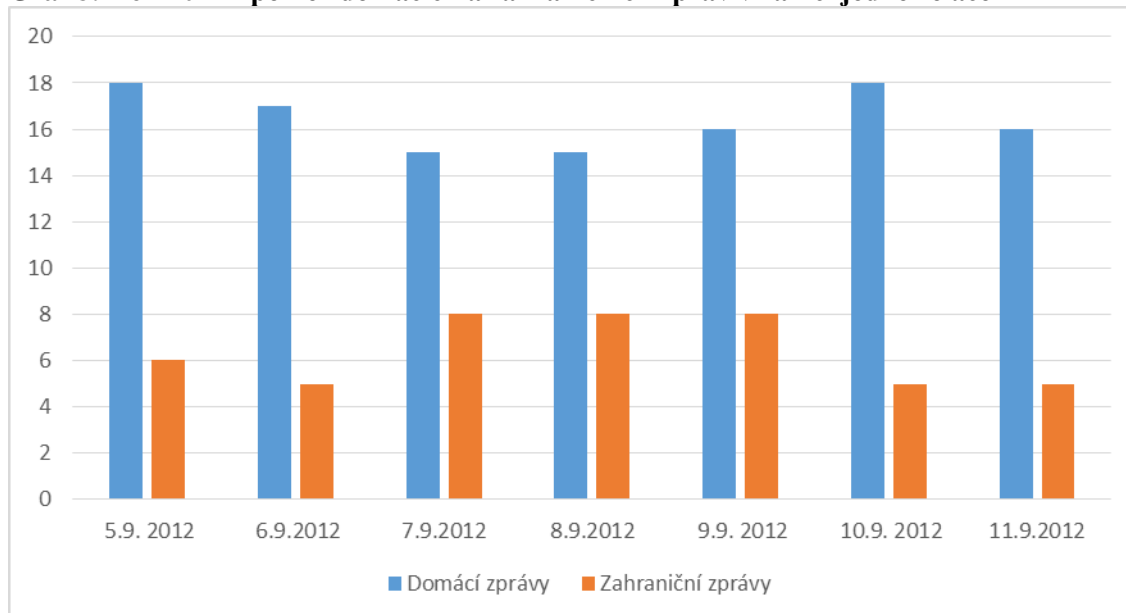
Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

V grafu tematické struktury lze vidět zastoupení témat na vzorku 161 reportáží. Mezinárodní události měly v relacích zastoupení pouze 23,6%, i po spojení s příspěvky o Evropské unii je to stále pouze 24,8%. Druhé největší zastoupení měla kategorie umění a kultura, která měla 10,5% zastoupení. Podobný poměr zpráv informoval o kriminálních činech. Téma spojené s vládou zastupovalo 8,7% příspěvků. Shodný počet příspěvků mělo téma zdravotnictví a regionální politiky, každé téma za 7 měl 4,3%.

Graf 7: 2012 - Skladba tematické struktury

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Z následujícího Grafu 8, vztahujícího se k poměru domácích a zahraničních zpráv je viditelné, že domácí zprávy zcela převládly nad zprávami zahraničními. Ani v jednom ze zkoumaných případů se zahraniční příspěvky nepřiblížili k počtu domácích, jako to bylo v předchozích zkoumaných obdobích.

Graf 8: Rok 2012 - poměr domácích a zahraničních zpráv v rámci jedné relace

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Nízký výskyt zahraničních příspěvků lze vidět i na procentuálním zpracování dat, kdy v průměrném týdenním vysílání bylo 72% zastoupeno domácími zprávami a 28% zahraničními.

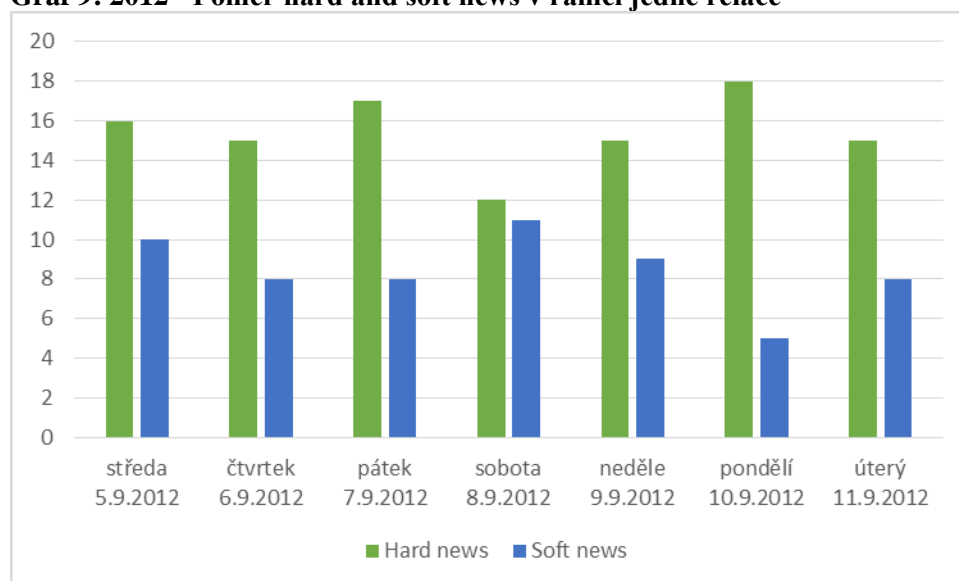
Tabulka 14: Rok 2012 - Poměr domácích a zahraničních zpráv v procentech

Den v týdnu a datum	Procento DZ	Procento ZZ
středa 5.9.2012	75,0%	25,0%
čtvrtek 6.9.2012	77,3%	22,7%
pátek 7.9.2012	65,2%	34,8%
sobota 8.9.2012	65,2%	34,8%
neděle 9.9.2012	66,7%	33,3%
pondělí 10.9.2012	78,3%	21,7%
úterý 11.9.2012	76,2%	23,8%
Průměr	72,0%	28,0%

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Naopak hodnoty, které se přibližují, jsou příspěvky hard and soft news v rámci jedné relace. Nejvyšší výskyt soft news je v sobotu, neděli a ve středu.

Graf 9: 2012 - Poměr hard and soft news v rámci jedné relace

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

V týdenním procentuálním průměru potom poměr soft news vychází 35% ku 65% hard news. V rámci týdne nedochází k žádným zásadním výkyvům. V přídě nejvyšší hodnoty soft news, která byla naměřena v sobotu 8. 9. 2012, došlo k navýšení o 13% oproti průměru. Co se týče poslední reportáže, tak v 6 ze 7 případů se jednalo o jasnou soft news, která informovala například o novém CD Boba Dylana, o výstavě fotografií Václava Havla v Novoměstské radnici nebo o novém seriálu z produkce České televize.

Tabulka 15: 2012 - Poměr hard and soft news v procentech

	Hard news	Soft news
středa 5.9.2012	62%	38%
čtvrtek 6.9.2012	65%	35%
pátek 7.9.2012	68%	32%
sobota 8.9.2012	52%	48%
neděle 9.9.2012	63%	38%
pondělí 10.9.2012	78%	22%
úterý 11.9.2012	65%	35%
Průměr	65%	35%

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

5.10 Shrnutí výsledků z roku 2012

Ve třetím zkoumaném období došlo k nakódování 161 jednotek a k získání potřebných dat k finální komparaci a ověření hypotéz. Ve výroční zprávě z roku 2012 Česká televize deklarovala, že „*Prodloužením vysílacího času se podařilo mj. integrovat výsadní specifika veřejné služby – zahraniční zpravodajství (vysoký podíl původního zpravodajství), regiony, ekonomiku, kulturu, vědu atd.*“⁷⁹ Ačkoli v rámci relací bylo zařazeno velké množství původního zpravodajství, které bylo často atraktivně prezentováno prostřednictvím živých vstupů zahraničních zpravodajů, tak obecně procento zahraničních příspěvků nebylo vysoké, což je překvapivé z toho důvodu, že prodloužená zpravodajská relace s sebou jistě nesla větší břemeno

⁷⁹ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2012 [online]. Česká televize, 2013, [cit. 2016-01-02]. Dostupné online: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2012.pdf

zajišťování dostatku zajímavých informací v rámci takto malé země.⁸⁰ Jejich absence byla vidět na vyšším zařazování příspěvků z kultury, vědy a zábavy. V zařazování témat za sebou v rámci jedné relace nebyla nalezena žádná logická posloupnost. Zprávy nejsou řazeny do zahraničních a domácích bloků, ale jsou za sebou na přeskáčku. Co zprávy nepochybně dělají jinak je rozšiřování informací k dané události. To se děje především vstupy s interaktivní obrazovkou, skrz kterou moderátor divákům prezentuje doplňující informace, přehledy, výpočty, dle vhodnosti k tématu.

V této fázi výzkumu stejně jako v předchozích zkoumaných obdobích můžeme částečně ověřit tyto tři hypotézy. První z nich je, že *předpokládáme, že nejvyšší procento soft news bude ve zkoumaných letech o víkendu*. I v tomto zkoumaném období se tato hypotéza potvrdila. V sobotu 8. 9. 2012 byla hodnota nejvyšší, a to 48%. V neděli 9. 9. 2012 šlo o 38% (tato hodnota byla shodná taktéž pro středu, to nicméně na potvrzení hypotézy nic nemění). Další hypotézou byl *předpoklad, že se 1. a 2. zpráva bude týkat ekonomického či politického tématu*. Ta se v posledním zkoumaném období potvrdila pouze částečně. Nejčastěji se vyskytovala politické a kriminální témata. Poslední hypotézou v tomto případě je *předpoklad, že jako poslední příspěvek v rámci jedné zpravodajské relace, bude zařazována zpráva, která se nebude týkat ekonomického, politického či kriminálního tématu, ale bude považována za soft news*. Tato hypotéza se v tomto období zcela potvrdila. V 6 ze 7 případů poslední zpráva relace byla klasickou soft news, nejčastěji kulturního charakteru.

6. Komparace zkoumaných období

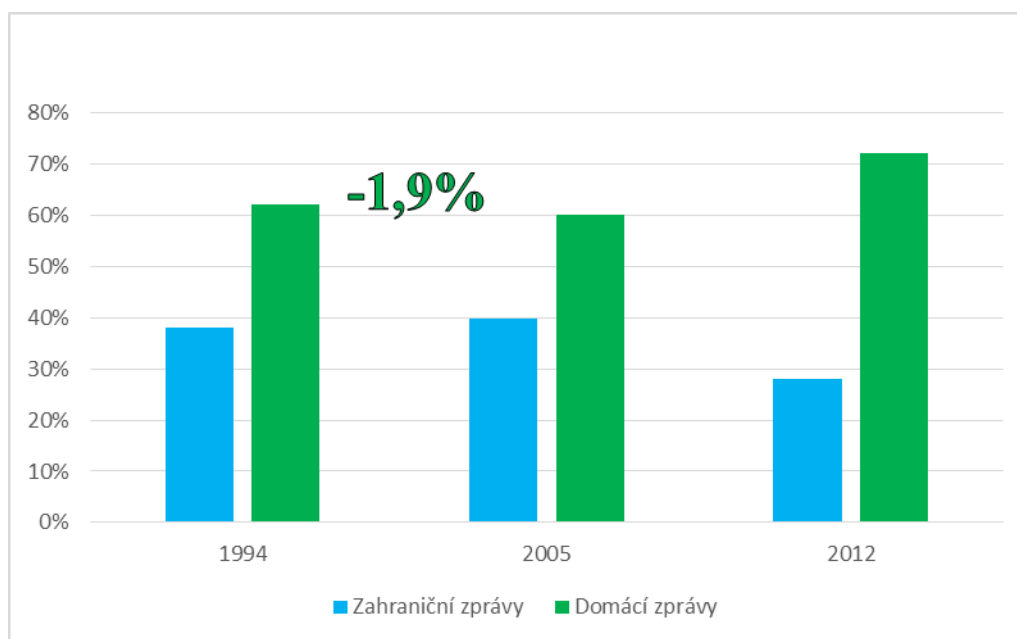
V předchozí části práce byla na základě určených proměnných analyzována data za jednotlivá období. V této části dojde k jejich komparaci, která bude kvůli názornosti podpořena grafy a tabulkami. Data budou srovnávána tak, aby bylo v závěru možné ověřit všechny hypotézy a odpovědět tím na výzkumné otázky.

Aby bylo možné ověřit hypotézu č. 1: *Předpokladem je, „že poměr zastoupení zahraničních a domácích témat bude ve zkoumaných letech přibližně stejný*, je třeba zjistit, jak se změnil poměr zahraničních a domácích témat v sledovaném časovém úseku. Srovnání dat z roku 1994, 2005 a 2012 ukázalo, že mezi lety se poměr téměř

⁸⁰ Pro srovnání hodinou hlavní zpravodajskou relaci má Francie, která je několikanásobně větší zemí.

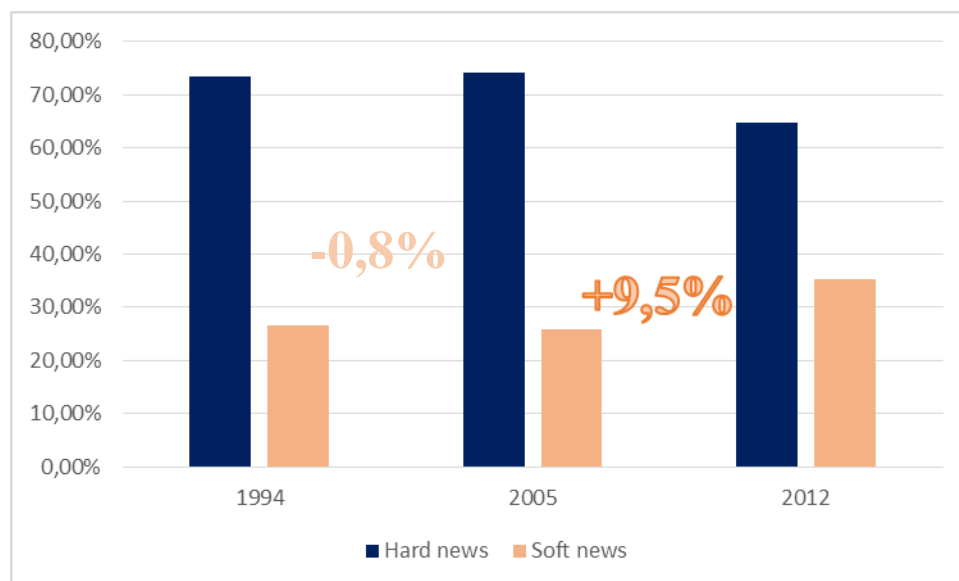
nezměnil. Zastoupení témat si drželo poměr 1 zahraniční zprávy na 1,5 domácích. S příchodem nového konceptu hlavní zpravodajské relace v roce 2012 se i výrazně změnila hodnoty této proměnné. Oproti předchozímu zkoumanému období došlo k nárůstu domácích zpráv o 11,9%, což změnilo poměr tak, že na 1 domácí zprávu připadla 0,39 zprávy ze zahraničí. Na základě závěrů ze zkoumaných dat lze říci, že mezi léty 1994 a 2005 zůstal poměr zahraničních dat přibližně stejný, ale v roce 2012 se ve vztahu k hodnotám z roku 1994 a 2005 došlo ke změně nárůstem domácích zpráv o 11,9%. Hypotéza č. 1 se tedy nepotvrdila.

Graf 10: Srovnání procentuálního zastoupení domácích a zahraničních témat

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Na základě zkoumání typu události, budeme moci ověřit hypotézu č. 2: *Předpokladem je, že se procento soft news v rámci jedné relace bude mezi vybranými lety zvyšovat, tzn., že nejnižší bude v roce 1994 a nejvyšší v roce 2012.* a hypotézu č. 3: *Předpokladem je, že nejvyšší procento soft news bude ve zkoumaných letech o víkend.* Jak lze vidět ze srovnání v Grafu 11, tak stejně jako v případě poměru zahraničních a domácích zpráv, nedošlo mezi lety 1994 a 2005 k žádné znatelné změně. Nárůst můžeme pozorovat opět až s příchodem nového konceptu Událostí, kdy došlo k navýšení o 9,5% na základě průměrné týdenní hodnoty.

Graf 11: Srovnání procentuálního zastoupení hard and soft news

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Přehled potřebných dat pro ověření hypotézy č. 3 shrnuje Tabulka 16. V tomto případě výzkum identifikoval dny s nejvyšším procentuálním podílem soft news v rámci zkoumaného týdnu ve všech třech obdobích. Pakliže se ve shodě s hypotézou nejvyššího hodnota objevila o víkendu, byl příslušný den v tabulce označen tučně červeně. Jak je na první pohled zřejmé, ve všech třech obdobích byla jedna ze dvou nejvyšších hodnot vždy v neděli. V roce 2005 ale druhá nejvyšší hodnota byla ve středu. V roce 2012 stejného procenta soft news na relaci spolu se sobotou dosáhlo i středeční vydání *Událostí*. Vzhledem k tomu, že v roce 2005 byla hodnota sobotní relace hned v závěsu za středou, lze na základě zjištěných dat potvrdit, že nejvyšší procento soft news bylo ve zkoumaných letech o víkendu a tím hypotézu č. 3 považovat za potvrzenou.

Tabulka 16: Nejvyšší hodnoty podílu soft news

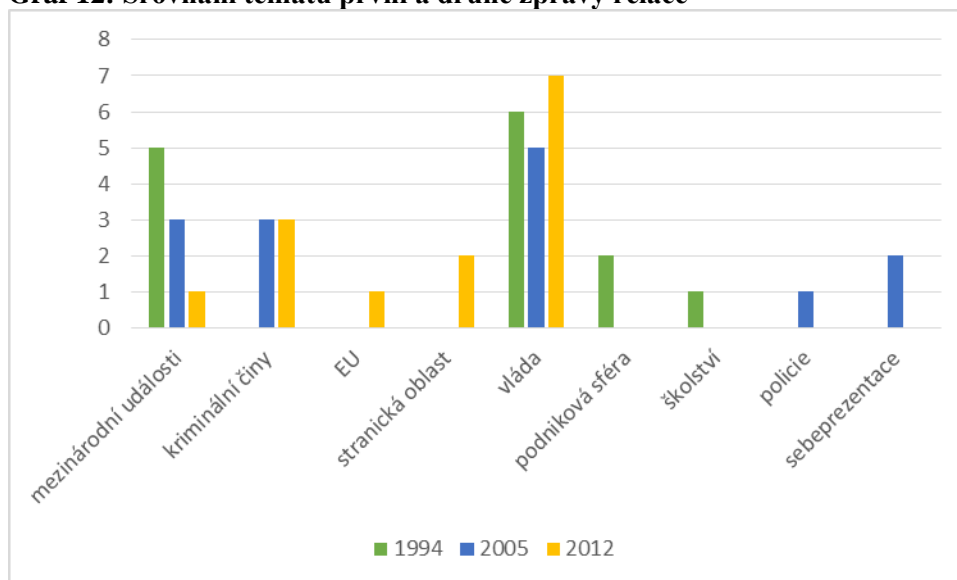
Nejvyšší hodnoty podílu soft news					
1994		2005		2012	
sobota 8.10.	44,4%	neděle 18.9.	45,5%	sobota 8.9.	48%
neděle 9.10.	36,4%	středa 21.9.	33,3%	neděle 9.9.	38%
				středa 5.9.	38%

Zdroj: Vlastní výpočty z Archivu ČT

K výzkumné otázce proměny tematické skladby zpravodajství byly stanoveny dvě hypotézy: č. 4 *Předpokladem je, že se 1. a 2. zpráva bude týkat ekonomického či politického tématu.* A hypotéza č. 5 *Předpokladem je, že jako poslední příspěvek*

v rámci jedné zpravodajské relace, bude zařazována zpráva, která se nebude týkat ekonomického, politického či kriminálního tématu, ale bude považována za soft news. Pro ověření hypotézy č. 4 slouží graf 12, který znázorňuje, jaké mělo zastoupení v příslušných letech devět témat, která se objevila jako 1. anebo 2. zpráva hlavní zpravodajské relace. V roce 1994 se na těchto pozicích nejčastěji objevilo vládní téma, mezinárodní událost anebo zpráva z podnikové sféry. Zprávy z podnikové sféry v roce 2005 vystřídaly kriminální činy a nadále zůstala nejčastěji zastoupená vládní témata, a až potom mezinárodní události. Tento trend se udržel i v posledním zkoumaném období, akorát došlo k poklesu výskytu sdělení o mezinárodních událostech v této části relace. Na základě výsledků analýzy můžeme říct, že prvním dvěma relacím dominovalo politické téma. Ekonomická témata byla nicméně v druhém a třetím zkoumaném období nahrazena kriminálními činy. Hypotéza č. 4 tedy byla potvrzena pouze částečně.

Graf 12: Srovnání tématu první a druhé zprávy relace

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Hypotéza č. 5 shodně jako hypotéza předešlá, byla vždy ověřována v rámci souhrnu ke každé kapitole. Nicméně pro rekapitulaci informací je vložena následující Tabulka 17. Jak je v tabulce znázorněno, v roce 1994 nebyla hypotéza potvrzena, v roce 2005 a 2012 ano.

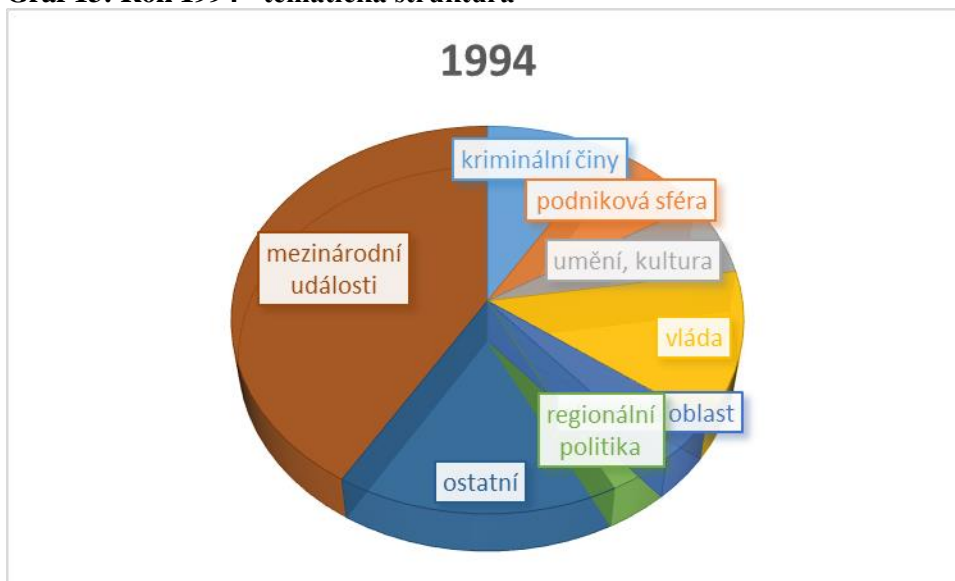
Tabulka 17: Poslední zpravodajská reportáž

	počet soft news	potvrzení hypotézy
1994	4 ze 7	Ne
2005	6 ze 7	Ano
2012	6 ze 7	Ano

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

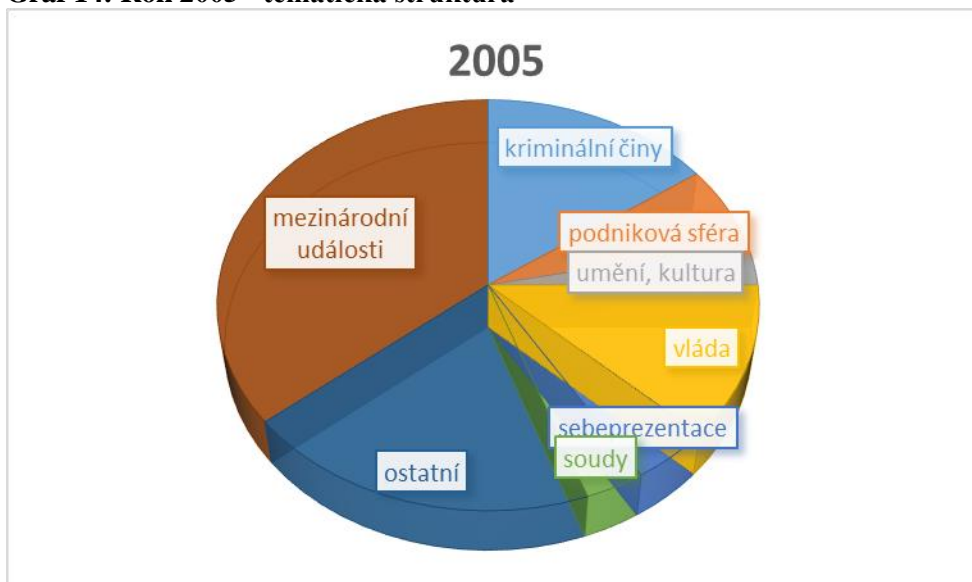
Následující tři výšečové grafy znázorňují, jak se měnila tematická skladba zkoumaných období. Pokud by se použila data ze všech tematických kategorií, tak jak tomu bylo v grafech v příslušných kapitolách ke každému roku, byly by přehledy vcelku nicneříkající. Z toho důvodu bylo v každém roce identifikováno 6-7 témat, která byla nejvíce zastoupená. Příspěvky ze zbylých kategorií byly sjednoceny pod názvem „ostatní“.

Graf 13: Rok 1994 - tematická struktura

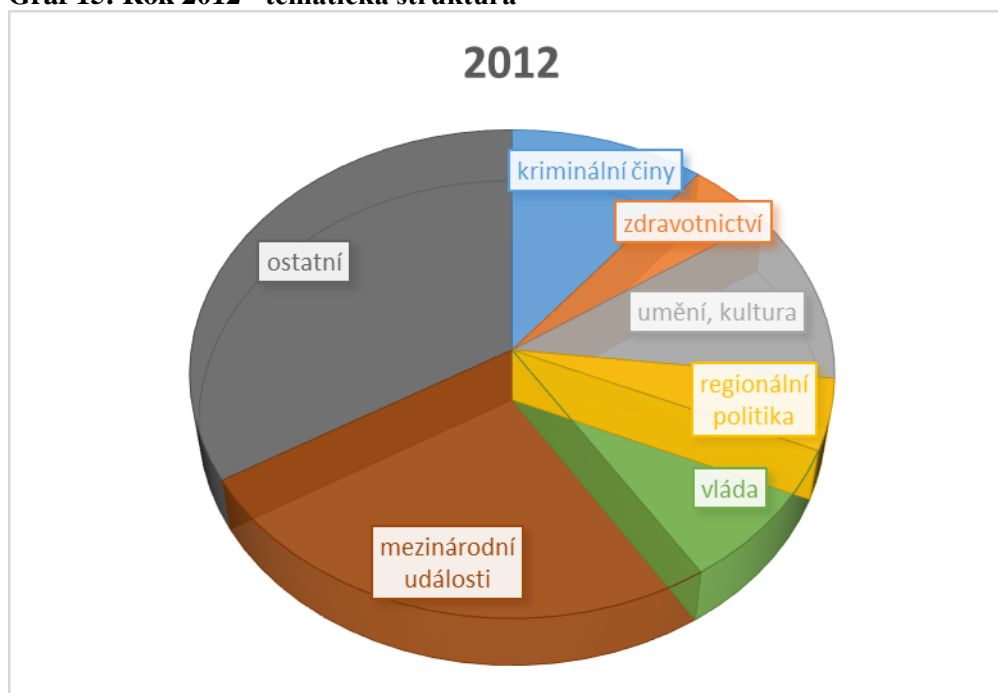

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Graf 14: Rok 2005 - tematická struktura

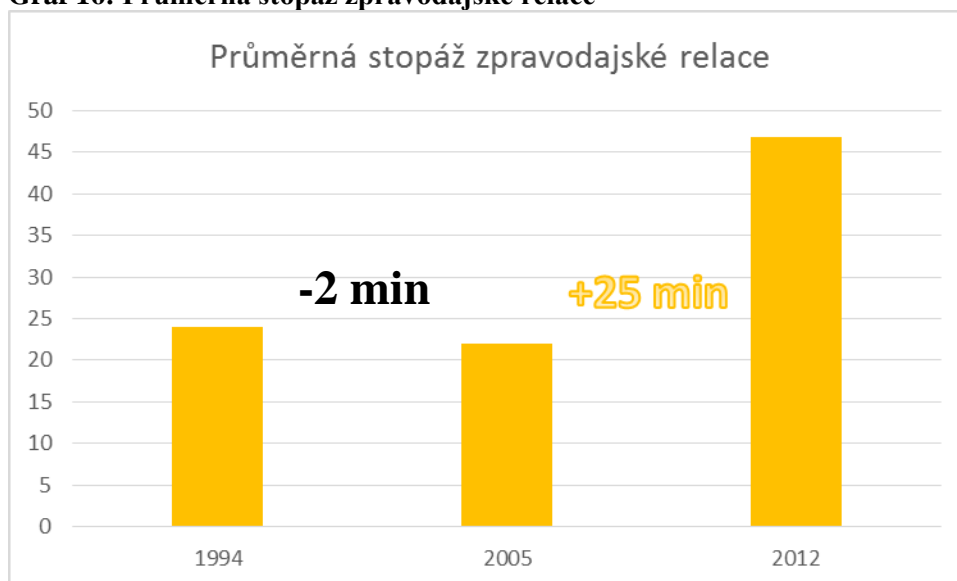
Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Graf 15: Rok 2012 - tematická struktura

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

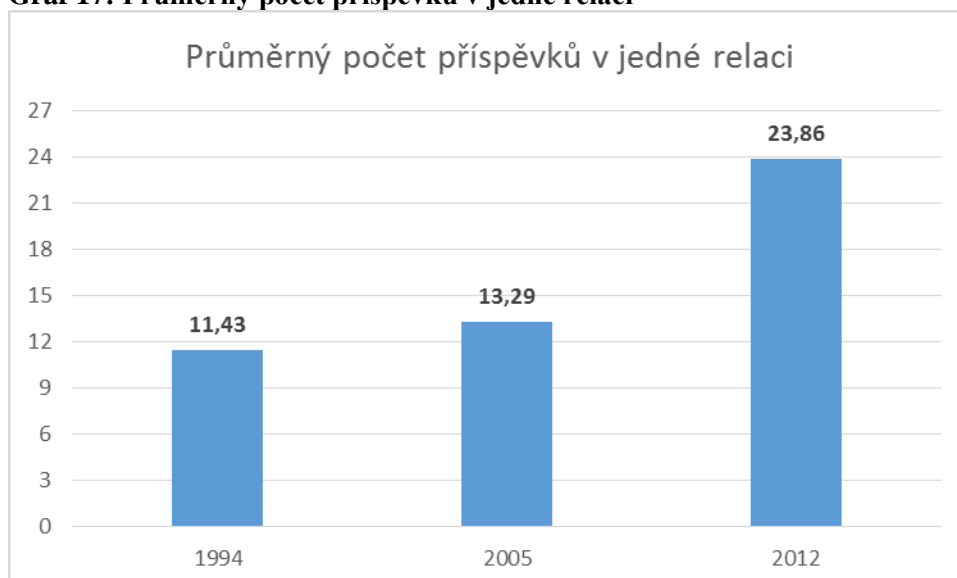
Ve zkoumaném období v roce 1994 tematické jádro tvořila vládní témata, mezinárodní události, kriminální činy, podniková sféra, stranická oblast, regionální politika a umění a kultura. Velmi podobnou strukturu vykazovaly i relace z roku 2005, stranickou oblast a regionální politiky však převážila témata ze soudnictví a příspěvky, které sloužily televizi ke své vlastní prezentaci. Velmi podobnou tematickou strukturu má jádro hlavní zpravodajské relace v roce 2012, kdy se díky krajským volbám zvýšilo zastoupení regionální politiky a vyšší zastoupení než soudy mělo zdravotnictví.

Zbylé tři hypotézy se všechny týkají formálních proměn. Práce tedy v této závěrečné části komparace bude ověřovat hypotézu č. 6: *Předpokladem je, že stopáž relace bude v roce 2005 delší než v roce 1994 a v roce 2012 delší než v roce 2005.* Hypotézu č. 7: *Předpokladem je, že s prodlužující se délkou zpravodajské relace naroste počet reportáží.* A hypotéza č. 8: *Předpokládáme, že reportáže z roku 2005 a 2012 budou mít kratší stopáž, než z roku 1994.* Graf 16 nám prozrazuje, že opravdu k prodloužení stopáže došlo, nicméně až mezi druhým a třetím obdobím, a to téměř o 25 min. Délka relace se tím prakticky zdvojnásobila. Mezi lety 1994 a 2005 ve zkoumaném období dokonce došlo k mírnému poklesu stopáže hlavní zpravodajské relace. Hypotéza č. 6 se tedy v přesném znění, v jakém byla stanovena, nepotvrdila.

Graf 16: Průměrná stopáž zpravodajské relace

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

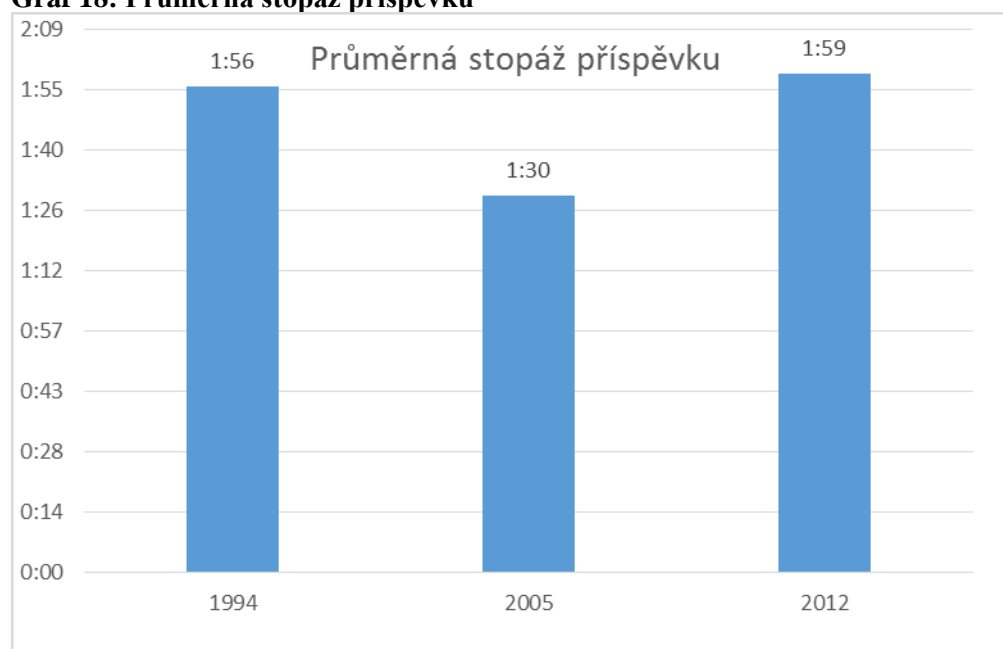
Vyústěním logického předpokladu byla potom hypotéza č. 7, kterou lze potvrdit na základě výsledků znázorněných v Grafu 17. S prodloužením relace přišlo přímo úměrné navýšení počtu reportáží v rámci jedné relace. Mezi lety 1994 a 2005 lze oproti předchozímu grafu vidět mírné zvýšení, nicméně stejně tak jako v předešlém případě z takto malého rozdílu na týdenním vzorku nelze vyvozovat žádné závěry. Hypotézu č. 7 lze tedy potvrdit závěrem, že s prodlouženou délkou relace došlo k navýšení počtu příspěvků.

Graf 17: Průměrný počet příspěvků v jedné relaci

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Poslední ověřovanou hypotézou je výše zmíněná hypotéza č. 8, která se týká stopáže příspěvků a předpokládá jeho postupné zkracování. Ani k tomuto ve zkoumaném období nedošlo a hypotéza se nepotvrdila. Naopak průměrná délka příspěvku v roce 1994 a 2011 vykazovala téměř stejnou hodnotu. V roce 2005 byl ve zkoumaném období zaznamenán přibližně půl sekundový propad. Je třeba ale dodat, že v tomto případě se srovnává nesrovnatelné. Zatímco v letech 1994 a 2005 měla stopáž většiny příspěvků konzistentní podobu, tak s proměnou konceptu *Události* jsou mezi standardně dlouhé příspěvky vkládány bleskové zprávy, které mají stopáž mezi v průměru mezi 15-30 sekundami. Ve chvíli, kdy jsme tyto příspěvky odstranily, průměrná stopáž ostatních příspěvků se dostala na 2 minuty 12 sekund.

Graf 18: Průměrná stopáž příspěvku

Zdroj: vlastní zpracování autorky podle Archivu ČT

Závěr

Práce si kladla za cíl srovnat proměny tematické struktury hlavní zpravodajské relace České televize. S ohledem na cíl práce byla zvolena kvantitativní obsahová analýza. Kromě základního teoretického zázemí k tématu poskytla práce také stručný historický přehled důležitých událostí, které mohly mít potenciální dopad na vývoj zpravodajství. Ke každému ze zkoumaných období byl také popsán pro tu dobu aktuální právní rámec, který reguloval činnost České televize. Jak v popisu historického kontextu, tak v právním normál byla vždy situace popsána s akcentem na zpravodajství.

V analytické části byla v úvodu práce s daty stručně popsána tehdejší podoba hlavní zpravodajské relace. Ta se zaměřovala například na podobu studia, strukturu zpravodajské relace, typy zařazovaných příspěvků a způsob moderace. Poté následoval dílčí výzkum příslušných zpravodajských relací. Výsledky ze třech vybraných období byly následně porovnány v závěru analytické části. Na základě výsledků komparace došlo k ověření všech hypotéz a zodpovězení výzkumných otázek.

K první výzkumné otázce „*Jak se změnil poměr zahraničních a domácích témat?*“ se hypotéza č. 1: *Předpokladem je, že poměr zastoupení zahraničních a domácích témat bude ve zkoumaných letech přibližně stejný.* Tato hypotéza se nepotvrdila, protože ačkoliv mezi léty 1994 a 2005 si hlavní zpravodajská relace Česká televize držela poměr zahraničních versus domácích témat kolem 60:40, tak s novým konceptem Událostí došlo k poklesu zastoupení zahraničních témat. Tím jsme dostali odpověď, že poměr zahraničních domácích témat nezůstal stejný a došlo v posledním zkoumaném období k poklesu zastoupení zahraničních příspěvků. Na druhou výzkumnou otázku *Jak se změnil poměr hard and soft news v rámci jedné zpravodajské relace?* Práce našla odpověď skrz ověřování hypotézy č. 2: *Předpokladem je, že se procento soft news v rámci jedné relace bude mezi vybranými lety zvyšovat, tzn., že nejnižší bude v roce 1994 a nejvyšší v roce 2012.* A hypotézy č. 3: *Předpokladem je, že nejvyšší procento soft news bude ve zkoumaných letech o víkend.* V případě zastoupení hard and soft news v rámci zpravodajské relace byl výsledek velmi podobný poměru zahraničních a domácích témat. Zatímco se mezi lety 1994 a 2005 hodnota téměř nezměnila, tak v roce 2011 se počet příspěvků soft news zvýšil, což je v kombinaci s poklesem zahraničních zpráv překvapující. Česká televize evidentně větší časové

dotace využila pro oddechovější domácí témata, místo toho, aby zařadila více zahraničního zpravodajství. Hypotéza č. 3 se potvrdila, ve většině případů měly víkendové relace nejvyšší procentuální zastoupení soft news. K výzkumné otázce *Jaká je tematická struktura ve zkoumaných třech obdobích? Došlo k proměně tematické skladby?* se vztahovala hypotéza č. 4: *Předpokladem je, že se 1. a 2. zpráva bude týkat ekonomického či politického tématu.* A hypotéza č. 5 : *Předpokladem je, že jako poslední příspěvek v rámci jedné zpravodajské relace, bude zařazována zpráva, která se nebude týkat ekonomického, politického či kriminálního tématu, ale bude považována za soft news.* V případě hypotézy č. 4 došlo k jejímu částečnému potvrzení. Zatímco v roce 1994 platilo, že se první dvě zprávy převážně týkaly politického nebo ekonomického tématu, tak v roce 2005 a 2011 ekonomické zprávy byly nahrazeny kriminálními. Ve dvou ze třech případů také došlo k potvrzení hypotézy č. 5 o posledním příspěvku. Nicméně je nutné podotknout, že i přes to, že se jednalo o soft news, tak si příspěvek držel svojí úroveň odpovídající veřejnoprávní povaze média. Nedochovalo k zařazování banálních příspěvků například o narození zvířátek v ZOO, jako to měly ve zvyku konkurenční komerční televize.

Poslední tři výzkumné otázky se vztahovaly k formální podobě relace. Skrz ověřování hypotéz č. 6: *Předpokladem je, že stopáž relace bude v roce 2005 delší než v roce 1994 a v roce 2012 delší než v roce 2005.*, č. 7: *Předpokladem je, že s prodlužující se délkou zpravodajské relace naroste počet reportáží* a č. 8: *Předpokladem je, že reportáže z roku 2005 a 2012 budou mít kratší stopáž, než z roku 1994.*, jsme zjistily, jak se změnila délka událostí, počet reportáží v rámci relace a stopáž reportáže. V souladu s ověřování hypotézy č. 6, lze potvrdit, že k prodloužení relace opravdu došlo, nicméně nebylo to zvyšování postupné, ale skokové, kdy se mezi obdobími 2005 a 2011 délka zdvojnásobila. Tomu se přímo úměrně nevyšil počet příspěvků v jedné reportáži, což potvrdilo hypotézu č. 7. Na základě teorie o tabloidizaci zpráv práce předpokládala, že dojde ke zkrácení stopáže reportáže. Došlo k opačnému jevu a to k prodloužení průměrné stopáže příspěvku.

Kódovací kniha, kde jsou zaznamenány všechny zkoumané reportáže a jejich hodnoty je kvůli velkému objemu přiložena k práci na CD.

Summary

This thesis aimed at comparison of thematic structure transformation of the main news segment of the Czech Television . With regard to the aim of this thesis, it was chosen a method of quantitative content analysis. Thesis covered not only theoretical background for the chosen topic but brief historical overview of the key points which could potential influence on the structure transformation of the news segment. The historical overview aimed also at the legal background that influences the activity of the Czech Television and thus the news segment. In the analytical segment of the thesis there was a part that briefly describes the form of the main news segment. It focuses on the appearance of the news studio, structure of the news, type of the content contribution and the form of moderation. After that thesis deals with the analysis of the news segment in the chosen years which were than compared in the end of the analytical part. These results were then compared with given hypothesis to confirm or falsify them.

Použitá literatura

Knižní zdroje:

- BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 448 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.
- HVÍŽĎALA, Karel. *Mardata: vzpoury v žurnalistice: dějiny rozhovoru a další texty o médiích 2006-2011*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 263 s. ISBN 978-80-7367-851-7.
- KONČELÍK, Jakub, VEČEŘA, Pavel a ORSÁG, Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 344 s. ISBN 978-80-7367-698-8.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.
- MCNAIR, Brian. *Sociologie žurnalistiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 182 s. Sociální vědy. ISBN 8071788406.
- MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2002, c1999, 447 s. ISBN 80-717-8714-0.
- MOTAL, Jan. NOVÉ TRENDY V MÉDIÍCH II: Rozhlas a televize [online]. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita, 2012, 172-173. [cit. 2016-01-03]. ISBN 978-80-210-5826-2. Dostupné z: <http://www.munimedia.cz/book/2/pdf.pdf>
- ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012, 213 s. ISBN 978-80-7331-246-6.
- OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, 155 s. ISBN 8024602482.
- OSVALDOVÁ, Barbora a HALADA, Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Druhé, doplněné vydání. Praha: Libri, 2002, 240 s. ISBN 80-7277-108-6.
- PITTERMANN, Jiří (ed.), SATURKOVÁ, Jitka (ed.) a ŠNÁBL, Vít (ed.). *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002, 372, [14] s. PR a Promotion. ISBN 80-85005-37-9.
- POSTMAN, Neil. *Ubavit se k smrti: veřejná komunikace ve věku zábavy*. 2., opr. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010, 204 s. ISBN 978-80-204-2206-4.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-7178-926-7.
- SATURKOVÁ, Jitka (ed.). *50 let televizního studia Brno*. Praha: Česká televize, 2011, 165 s. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-070-2.
- SCHULZ, Winfried a REIFOVÁ, Irena. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, 149 s. ISBN 80-246-0827-8.
- ŠKODOVÁ, Markéta (ed.) a ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, 87 s. ISBN 978-80-7330-151-4.
- ŠMÍD, Milan. *Média, internet, TV Nova a já*. Vyd. 1. Praha: ISV, 2000, 231 s. Média. ISBN 80-85866-69-2.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 80-736-7096-8.
- TUCHMAN, Gaye. *Making news: a study in the construction of reality*. New York: Free Press, 1978, xi, 244 p. ISBN 0029329302.
- VAMBERA, Karel. *Vzestupy a pády české televizní techniky: hold otcům zakladatelům a vzpomínka na léta tovaryšská*. 1. vyd. Praha: BEN - technická literatura, 2014, 230 s. ISBN 978-80-7300-510-8.

kapitoly v knize:

LOKŠÍK, Martin. Televizní zpráva a televizní zpravodajství. In: OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, s. 73-78. ISBN 80-246-0248-2.

TRAMPOTA, Tomáš. *O důsledcích bulvarizace, depolitizace a ekonomizace médií*. In: MARTIN, Foret a Pavel JURÁŠ (ed.). *Aktuální otázky médií, kultury a komunikace*. 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě UP, 2013, s. 41-45. ISBN 978-80-244-3553-4.

e-články:

MCCOMBS, Maxwell a SHAW, Donald. *The Agenda-setting Function of Mass Media. The Public Opinion Quarterly* [online]. Oxford University Press, 1972, **36**(2): s. 176-187 [cit. 2015-11-07]. ISSN 0033362X. Dostupné z:

<http://www.jstor.org/stable/2747787>

PARK, Robert E. *News as a Form of Knowledge: A Chapter in the Sociology of Knowledge. American Journal of Sociology* [online]. University of Chicago Press, 1940, **45**(5): 669-686 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z:

<http://www.jstor.org/stable/2770043>.

WESTERSTAHL, Jörgen a JOHANSSON, Folke. *Foreign News: News Values and Ideologies. European Journal of Communication* [online]. 1994, **9**(1): 71-89 [cit. 2015-11-28]. DOI: 10.1177/0267323194009001004. ISSN 0267-3231. Dostupné z:

<http://ejc.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0267323194009001004>.

Dokumenty:

Kodex ČT [online]. In: . 2003 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

Ročenka České televize 1994. Praha: Česká televize, 1994, 225 s., ISBN 80-85005-40-9.

Ročenka České televize 1993. Praha: Česká televize, 1993, s. 279, ISBN 80-85005-40-9.

Zákon č. 468/1991 Sb. Federálního shromáždění o provozování rozhlasového a televizního vysílání

Zákon č. 483/1991 Sb. České národní rady ze dne 7. listopadu 1991 o České televizi

Web:

Analýza zpravodajství českých televizí a ČRo (rok 2014) [online]. Ostrava, 2015 [cit. 2015-12-29]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/document/573.pdf?v=1>

Vedení ČT asi lidi zapletené s KSČ přitahuje, soudí historik Blažej. *Www.lidovky.cz* [online]. 2011 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/vedeni-ct-asi-lidi-zapletene-s-ksc-pritahuje-soudi-historik-blazek-1cy-/zpravy-domov.aspx?c=A110924_151113_ln_domov_bet

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2005 [online]. Česká televize, 2006, [cit. 2016-01-02]. Dostupné online:

<http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/rocenky/2005/zprava2005.pdf>

Www.ceskatelevize.cz. Praha: Česká televize, 2006, [20] s. ISBN 80-85005-61-1.

Www.ceskatelevize.cz. Praha: Česká televize, 2005, [23] s. ISBN 80-85005-54-9.

